Byrons Poetiska Berättelser. N:o 8.

ÖN ELLER CHRISTIAN OCH HANS STALLBRÖDER.

AF **LORD BYRON.**

ÖFVERSÄTTNING AF **TALIS QUALIS.**

STOCKHOLM, J. L. BRUDINS FÖRLAG.

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta verk av **Baron Byron** (1788-1824), översatt av **C.V.A. Strandberg** (1818-1877) har digitaliserats i januari 2009 från Harvard University av Google Books och anpassats för Projekt Runeberg i januari 2014 av Ralph E.

Byrons Poetiska Berättelser. N:o 8.

ÖN ELLER CHRISTIAN OCH HANS STALLBRÖDER.

AF **LORD BYRON.**

ÖFVERSÄTTNING AF **TALIS QUALIS.**

STOCKHOLM, J. L. BRUDINS FÖRLAG.»Ön» är här Otaheiti, der hvarje träd, hvarje blomma och hvarje källa andas poesi, en lustgård, der naturens barn lefva ett intagande lif af oskuld och kärlek, vänliga, sorglösa, sköna, rena och poetiska, så som väsen kunna vara, de der icke såsom vi adamiter äta sitt bröd i sin anletes svett, utan der

»på träd man kunde plocka bröd.»

Här lefva Torquil, Hebridernas son, och Neuha, en otaheitiska, tillsammans i en kärlek, som kommer dem att glömma allting utomkring. Torquil har ditkommit med ett engelskt skepp, hvars besättning — lockad af utsigten till en lyckligare och sorglösare tillvaro på denna saliga ö, än om den aflägsnar sig derifrån och allt framgent blottställer sig för alla sjölifvets faror — gjort myteri mot sin kapten, och på en båt med knappa födoämnen stött honom jemte några af hans officerare ut på vida hafvet, medan de sjelfva återvända till denna *νησος μακάρων*, och i den rika, sköna naturen, samt i armarna på ännu skönare och yppigare qvinnor, vilja hvila ut efter utståndna vedermödor och på sistone glömma den förbrytelse, hvarmed de köpt sig denna epikureiska lycksalighet. Torquil har icke deltagit i myteriet, under det alla de andra deremot åtminstone varit medvetande deri; deras Nemesis uteblir icke heller; de stupa eller blifva tagna till fånga af ett skepp, som, sedan kaptenen blifvit räddad och inberättat förloppet, skickas från England, för att förfara mot sjöröfrarna med sjölagarnas hela stränghet; endast Torquil undkommer. Hans med en vildes hela sinnesnärvaro och fintlighet begåfvade älskarinna, Neuha, räddar

honom och gömmer sig med honom i en klipphåla. Efter skeppets affärd fortsätta de ånyo sitt genom denna mörka episod afbrutna älskogslif.

Här är den poetiska, till och med den substantiella, rättvisan så fullkomligt iakttagen, naturlifvet så poetiskt och så naift skildradt, den vilda Neuhas personlighet så plastiskt gratiöst tecknad, och det hela, med civilisationens horizont, myteriets och straffets bakgrund, så genialt utkastadt, attdet positivas, till och med optimismens, ensidiga anhängare här måste finna sig fullkomligt tillfredsställda, medan å andra sidan de negativare individualiteterna, pessimisterna, också erhålla just hvad de önska. Naturlifvet, naturtillståndet ställes midtemot civilisationen; dennas imposanta ställning och hegemoniförhållande gentemot det förra träder klart fram, medan naturen, i sin saliga hvila på sig sjelf, sin sorglöshet, sköna frihet, och slutligen sina frestelser för de civiliserade sjelfva, visar sitt fullkomliga berättigande. Men dess egen representant, Neuha, finner också just i en hvit, i en civiliserad, föremålet för sitt hjertas begär; hon föredrar honom för sina vilda landsmän; och båda dessa konkreta sidor af det allmänna, naturtillståndet och civilisationen med begges ömsesidiga dragning till hvarandra, framträda således med sin relativa giltighet. Pessimisten ser i den poetiska förkärlek, hvarmed otaheitierna och deras förhållanden föras fram för åskådningen, naturtillståndets triumf; optimisten skådar deremot, i den civiliserade andens herravälde öfver de vilda, i Neuhas uppoffrande hängifvenhet för en kristen, en hvit, kulturens supremati, och i den Nemesis, som följer på myteriet, egoismens rättslöshet när den sättes emot det allmänna. I Torquils befrielse skall slutligen både ethikern och ästhetikern hvar för sig finna sin verldsåskådning uttryckt; ethikern i och med detsamma den i myteriet oskyldiga sjömannen (Torquil, eller George Stewart, som han heter i kaptenens berättelse) undgår det straff, som drabbar de andra; ästhetikern deruti, att personen räddas af Neuhas kärlek, enär han i den kamp, hvilken upprorsmännen hade med det engelska manskap som fått bestraffningen i uppdrag, lika gerna kunde ha stupat som någon af dessa, såframt han icke genom Neuhas list blifvit aflägsnad och således hindrad från deltagande i striden, hvad han eljest skulle kännt sig uppmanad till af sin ädla natur, som nekat honom att öfvergifva sina kamrater i olyckan.

(*Grimur Th:n Thomsen:* Om Lord Byron.)

ÖN ELLER CHRISTIAN OCH HANS STALLBRÖDER.

AF **LORD BYRON.**

ÖFVERSÄTTNING.

STOCKHOLM, J. L. BRUDINS FÖRLAG.**STOCKHOLM,** JOH. BECKMAN, 1856.TILL J. A. WALLDÉN

— som ett uttryck af erkänsla för bepröfvad välvilja och beståndande vänskap —

från TALIS QUALIS.

Erinran.

De händelser, som ligga till grund för efterföljande historia, återfinnas dels i löjtnant Blighs »*Narrative of the Mutiny and Seizure of the Bounty, in the South Seas, in 1789*» och dels i »*Mariner's Account of the Tonga Islands*.»

Genua, 1823.FÖRSTA SÅNGEN. 1.

et var kring morgonvakten. Skeppet gled 'Sin våta ban utåt på vanlig sed, Den klufna böljan frusade från bogen I fåror för den stolta vattenplogen, Framför låg hafvet, vidsträckt, utan slut, Och söderhafvets öar akterut. Det började igenom natten strimma Och gryning flöt på hafvet som en imma, Delfinen tumlade sig högt, liksom Han haft en aning om att ljuset kom, Och stjernorna från djupets blanka spegel Begynte lyfta ögonlocken se'n, Det hvitnade, det nattomflutna segel, Och vinden spännde vingarna igen:8

Af vattnets purpur solens ankomst bådas, Men innan dess — skall svuren tro förrädas.

2.

Den käcka chefen sof uti sin hytt, I lugn förtröstan, och han drömde redan Att han i gamla England var på nytt, Som skulle vedergälla honom sedan: En man, som listan på de djerfva ökt Som polens grannskap och dess stormar sökt. Nu syntes allt en lycklig resa lofva, Och obekymrad kunde han väl sofva? Men tredska trampade hans däck, och hot, Och upprorshänder grepo fall och skot: Ungt blod, som trånade till gröna hagar Med varma qvinnor och med varma dagar, Män, kastade från sina fäders strand, De der knappt vetat om ett fosterland Och heldre än att irra kring på vågen Eland vilda stammar ville spänna bågen. Allt lockade i dessa nejder in: En skog, som ingen rödjat någonsin, Och fält, der öfverflöd sitt fullhorn skakat, Ett land, som ingen herres fuktel smakat,9

Och denna lust, som lefver än i dag

Hos menniskan, att följa sitt behag;

En jord, hvars guldtillgång i dagen strimmar

Uti ett solsken som beständigt glimmar,

Och der man öfverallt kan hålla till;

En trädgård, der man plockar hvad man vill,

Der skapelsen med modershänder smeker

En folkstam, som i barnaålder leker

Och all sin rikedom i musslor har

Och i canoer kring sitt verldsklot far,

Som badet lockar och som jagten väpnar,

En stam, som blott för europeer häpnar!

En sådan strand de ville återse,

Till sitt förderf, de fjerran seglare.

3.

Upp, käcka Bligh! upp! fienden är nära, Vak upp! vak uppl — Men nej, det är för sent! Förräderiet står ju redan gent Emot din bädd och hotar lif och ära. Der rigtas bajonetter mot ditt bröst Af händer som ha darrat för din röst; Det är ej på ditt ord som seglet sväller Och rodret lyder ej din vilja hellerv 10

Der du blir släpad öfver däck. Ett trots, Som i sitt hjertas ångest ilska låts, Ser snedt på dig ur ögonpar, ur skygga, Som känna sig ännu för litet trygga, Ty samvetsoron tystas icke lätt Förrän man lyckats hetsa upp sig rätt.

4.

Man hotar dig med döden då du ropar — Fastän förgäfves — på de trogna få; De komma ej, de våga icke gå Af rädsla för de skändeliga hopar. På frågor får du eder blott igen Och hotelser om något värre än. För dina ögon dragna klingor strimma Och bajonetter på din strupe glimma, Karbiner rigtas mot dig, och man skyr Kanhända icke för att råga måttet, Du trotsar dem, du ropar modigt — »fyr!» Och blott beundran återhåller skottet; Den gamla vördnaden har mera vigt I sista stund, än deras brutna pligt; De öfverlemna dig, för att ej skölja Sin själ

med ens i blod, åt hafvets bölja.11

s.

»Gör slupen klar!» befallte främsta man, Och hvem är den ett inkast våga kan Mot upprorsandan, då han uppgår, broddén, Till allas öfverraskning, efter sådden P Med hatets brådska halas ner en slup, En planka mellan sol och saltan djup, Med jemnt så stort förråd, att hunger borde Tilländabringa hvad ej våldet gjorde, Men så pass bröd och vatten, att det var En eftergift från döden några dar, Och litet segel, tågverk, och hvad mera Som hafvets eremiter högt värdera, På trägen bön af dem som hvar minut Sin enda räddning sågo i barkassen; Och polens skälfvande vasall till slut — Seglatsens själ — den känsliga kompassen.

6.

Det var den nya chefens ändamål Att döfva sina samvetsagg, men varligt Få skrämma upp de andra. »Hejl en bål!» Ett anfall af besinning vore farligt.12

»Heroer bränvin!» lärer Burke ha sagt — En väg, en flytande, till episkt rygte; Detsamma våra nya hjeltar tyckte Der de beskänkte sig af allan makt. »Hurra! till Otaheiti!» skreks beställsamt, Ett rop från slika sällar ganska sällsamt! Den fagra ö, den alstringsrika jord, De milda hjertan, fattigt enkla bord, De öppna väsen, de förbindligt ljufva, De drifter, hälften qvinna hälften dufva — Hvad hade det för retande för män Från skansen, som knappt egt en bostad än, Att de nu sökte, sjelfviska till sinnes, Den ro ej ens för stilla dygder finnes? Ack! så är vår natur. Man skyndar sig Till samma mål, fast ej på samma stig: Vår börd, vår stam, vårt namn, vårt yttre läge, Det lynne, sjelfva den gestalt vi ege, Bestämmer detta svaga stoft långt mer Än hvad man bortom horizonten ser. Dock hviskar sakta än härinnanföre En röst, bland njutning och triumfer hörd, Att hvilken tro vi ha och hvad vi göre Blir menskans samvete Guds vittnesbörd.13

10.

De trogna få i båten redan voro Och bidade sin chef med sorg och oro; Ett par af yttre tvång gemensam sak Med skeppet gjorde — nu ett sedligt vrak — Fastän miskund de med sin herre kände, Då andra drefvo gäck med hans elände, Hans dvergasegel och hans stackars joll, Så klen, men öfverfylld på alla håll! Den lilla fina nautilus, den käcka, Som seglar hafvet kring uti en snäcka, Elfdrottningen på saltan ocean Far tryggare utåt den våta ban; Ty sveper stormen fram på ljungeldsvingar Sin sköra båt i säkerhet han bringar På djupet, — då armador, hvilka käckt Ha skakat verlden, krossas af en flägt.

8.

När allt var klart, och man bestämt befälet, Kom der en sjöman, kanske af det skälet Att han ej var förhärdad rent i grund, Och visade — för sent — en slags miskund,14

S&g forskande på sin kapten och tydde Med tecken att han ångrat han ej lydde, Höll en orange för mun på fången först Som kände gommen krympa hop af törst, Men blef bemärkt och rycktes bort. Så rymde Den sista sky som brottets gryning skymde. Steg så en trotsig yngling fram, en djerf, Den chefen fostrat upp, till sitt förderf, Och skrek samt pekade dervid på slupen: »Om lifvet är er kärt, stöt ut på djupen!» En skymt af ruelse likväl man fann När hans missgerning för ett ord allena Tog form inför hans ögon; och det han För många dolde såg likväl den ena. På fråga hvarföre han var så hård, Om så han lönade en trogen vård Och hoppet att få se hans namn tillika Bland gamla Englands tusen ärorika, Fick Bligh till svar hans själs bekännelse: »Jag känner detl jag har ett helvete!» Så teg han kärft, och stötte missbelåten Sin grymt förrådda herre ned i båten! Men detta ord, som från hans tunga föll Till afsked, hela böcker innehöll15

10.

Polarsol reste sig ur djupets sängar Och vinden ömsom teg och susade, Hvars vingar öfver oceanens strängar Som på en eolsharpa brusade. Med tröga årtag båten hopplös flöt Emot ett skär, som upp ur vattnet skjöt Liksom ett moln i- fjerran: och de skulle Ej mera sammanträffa, skepp och julle! Jag tänker ej förtälja deras nöd Och räddning undan ögonskenlig död, De dar af fara, nätter af förfäran, Då hoppet var förbi, men icke äran; Äll denna

svält, som skafde köttet från, Så knappt en moder skulle kännt sin son; Hur matförrådet snart blef saltbegjutet, Hur sjelfva hungern svalt sig trött på slutet; Hur nyckfullt djupets makter sökte än Förgöra dem, än läto dem igen Med söndrig år och brutna krafter glida Mot strömmen, der de icke hunno vida; Och denna törst, af feberlik natur, Som helsar som ett godt den kalla skur, Som deras nakna lemmar öfvergjuten Och af ett nattligt störtregn rigtigt njuter,16

Och samlar vätan in från duk och stång För att få fukta gommen än en gång; Och deras flykt från stammar som ej unde Dem ens den gästfrihet som hafvet kunde; Och hur de, lika vålnader, till slut Förtäljde faror, sådana förut Knappt hafvets häfder uppenbara låtit Och männer bleknat för och qvinnor grätit.

10.

Vi lemna dem åt deras öde, som Blef hämnadt genast det blef lagdt i dagen, Då förolämpad manstukt uppskrämd kom Och yrkade med eftertryck på lagen. Yi följa upphofsmannen — som belog En näpst befarad först från fjerran stränder -Långt öfver hafvet, samma väg han tog. Ännu en gång de satte kurs på länder, Der man är fri som fågeln, och dem de Som fågelfria skulle återse. Naturen och naturens gudom — qvinnan — Bedårat dem derborta derförinnan, Der ingen kom för att beifra brott, Förutom domaren i hjertat blott,17

Der ingen tog sin täppa för sig ensamt, Ja! der pi träd man kunde plocka bröd, Der Sker, skog och vatten var gemensamt, Och lika litet guld som brist och nöd Bland folket hade bosatt sig tillhopa lörrän man gaf dem seder från Europa, Som kom för att förbättra dem — och snart Lät sina laster ärfvas uppenbart: Det låg en god natur i det de visste, Natur i det hvari de togo miste.

»Hurra! till Otaheiti!» hette det: Och skeppet skjöt framåt i majestät. En bris sprang upp: och dukarna, som smällde Mot stängerna, i breda bågar svällde, Och skummet qvickt åt begge sidor flöt När bogen dristigt genom svallet bröt. Så plöjdes Euxinus af Argo, medan Allt folket längtadß till hemmet redan — Men dessa rymde från sitt hemlands mark, Som korpen engång flydde Noachs ark, Och dock i mening att med dufvan sämjas I samma bo, och genom kärlek tämjas.ANDRA SÅNGEN. 1.

Hur ljuflig klang ej sången, och hur rik, På Tubonai, der solen i en vik Om aftonen gick ned ibland koraller! Kom, sade flickorna, dit skuggan faller Som svalast, kom och lyss på fågelskrik! Der skola unga turturdufvor locka Som gudaröster ifrån Bolotu Och vi på våra tappras grifter plocka Vår rosenskörd, som blommar der ännu, Och när det qvällas finna månen titta Igenom tuaträdet då och då, Hvars löf och grenar sucka der vi sitta I vemod nedanför och höra på; Bestiga Manus brant och se hur vågen Med klippans jättar brottas, vred i hågen, Men slungas med förakt till sjös igen. Hvad det är skönt äudå! och lycklig den Som från det myckna släp man har gemensamt Får ställa sig der hafvet kämpar eosamtFast äfven det i månklart majestät Kan understundom stryka mahnen slät!

2.

O ja — på grifterna vi rosor hemta Och svärma luftigt på den gröna vall, Så tumla vi oss i det friska svall Och efteråt på mjuka gräset flämta; Och drypande af badet gnida vi Vår kropp med olja se'n med vällukt i Och pryda oss med blommorna vi brutit På stänglar som ur hjelteaska skjutit. Men natten kommer — Mua kallar oss — Och ända hit det glada sorlet hinner; De tråda nu i dans, och bloss vid bloss På grönan blomsterplan i virrvarr brinner; Der lyster oss att vara med också Och minnet af de sköna fester väcka Då fidschi aldrig blåst i stridens snäcka Och drifvit till vår kust i krigscano. Ack! de ha sargat mången yngling blodig Och tisteln står på våra åkrar frodig För deras skull, och ingen mera lär I månsken vandra med sin bjertanskär.20

Likgodt — de lärt oss klubbans bruk, ooh sätten

Att låta pilar regna öfver slätten;

Låt dem få skörda hvad de sjelfva sått!

I morgon fejd, men fest i afton blott 1

Låt spela upp! låt ca vaskålen fyllas!

Af nästa qvällsol våra ben förgyllas.

Låt tappagördeln fladdra hvit omkring

De runda höfter, eljest ingenting,

Och kransar yfviga kring hjessan bindas

Och öfver halsen hunisnören lindas;

Det hvita sticker af emot en barm

Som flämtar dunkelfärgad, hög och varm.

3.

Nu lyktar dansen — ack! men gå ej genast Och sluta ej att le och jollra än! I morgon dag vi vända hem igen, Men denna natt hör hjertat till allenast. Om edra kransar bedja vi ännu, Förtjuserskor, som kommit från Licu! O, hvilka lemmar! hvilket skinn! I trånad Man böjer sig emot dem, och i brånad, Som mot de blommor Mataloco har Och hvilkas ånga öfver djupet far.21

Vi följa med er till Licu — och sedan — O nej — vi skiljas ät i morgon redan.

4.

I dessa toner gick en tid igen Då ej Europa blåst ditöfver än. Der funnos laster — så naturen ordnat — Men endast barbariets. Yi ha hårdnat I smuts som vår förfining har förvärft Bredvid det råa vi från fallet ärft. Hvem har ej sett hur skenet oftast främjas Och Kains gerningar förträffligt sämjas Med Abels bön? Den, som bevis begär, Kan genom närmsta ruta på sitt fönster Se hur vi sjunkit djupt, och hvilket mönster Den nya verlden mot den gamla är, — Numera ny blott der Columbiens tvänne Giganter hålla upp sin sköld för henne, Der Chimborazo ser kring land och haf Med långsynt blick, och finner ingen slaf.

5,

Det var en sång af gammal enfald bara; Men sång och saga veta att bevara22

Hvad stort som slocknat ut med tidehvarf

Som ej ha lemnat krönikor i arf,

Der forskningen har ingenting att sigta,

Men häfderna i ton och rhytmer bigta:

Achillespilten, gripande försagd

Centaureus lyra, sporrande till bragd.

Ty sådana en urtids enkla qväden,

Som brustit fram ur klipporna och träden,

Som blandat sig med bäckens sakta sqvalp

Och lockat echo fram ur branta stalp,

De tränga djupare i själ och öra

Än verldseröfrarns huggna runor göra;

De locka, medan forskarn oförstådd

På hieroglyfer mödar sig, på nötta,

De tjusa, medan krönikorna trötta —

En kärnsund känslas första, friska brodd.

Så var det sagoqvädet, utan regel,

— Och man har der naturtillståndets spegel —

Så har det stålsatt den norränastam

Som underlagt sig allt der den gått fram,

Och sådant är det än i dag i länder

Som ej fått lag och sed ur andras händer;

Och månne våra lyror mer förmå

Än locka hjertan fortare att slåP23

t.

Och med de tonerna ett afbrott nådde Den vällustdruckna tystnaden som rädde, Siestan af en eftermiddagsstund På Tubonai, på tropiskt yppig grund, Då hvarje stjelk var blom, och luften nektar, Och palmen rördes af de första flägtar, Och vinden, ljudlös, skickade som först En våg att vederqvicka grottans törst; Der sångerskan och fremlingen, de tvänne, Tillsammans sutto, och han lärde henne Passionens bitterljufva salighet, Som gör enhvar förryckt, men mest en sådan 8om i sin lyckliga naivitet Med alla sinnen kastar sig i vådan Oeh brinnande till glöd for sin idol Liksom martyren jublar på sitt bål Så öfversvinneligt, så undergifvet, 8om vore döden en triumf mot lifvet. Och det är ju att dö; ty lifvet har Ej någon liknande berusning qvar, Och hvad vi tänka oss deroppe njutes Inom en evig ström af kärlek slutes.24

1.

Der satt vildinnan, fager som en vår, Till växten mö, fast barn till sina Sr, Det man för barndom kallar ömsesidigt Hos oss, der endast lasten mognar tidigt; Barn af en verld i barndom, utan skuld, Brådmogen, älskansvärd och varm och huld; Mörk som en natt, men en som stjernblank tindrar, Ett schakt, men ett som af kristaller glindrar; Med ögon af en uttrycksfull magi, Och smärt, liksom en Aphrodite i Sin snäcka, kring hvars bräddar genier skalkas, Vällustig, som den stund då slummern nalkas, Men full af lif, — ty på en mörklätt hy Kom eller gick alltjemt en purpursky Och blodet, kokadt af tropikens lågor, Sken tvärsigenom nackens bruna skinn, Korallen likt, som lockar dykarn in I karmosinberg under dunkla vågor. Så danad söderhafvets dotter var, Och liksom skapad till en våg, som skulle Åt andra bära deras lyckas julle, Skymd för sig sjelf, för andra spegelklar;25

För egen lycka hade hon ej sinne Och hade lyckligtvis ej heller inne Erfarenhetens pröfvosten, som kallt Förtar emalj och färg och glans på allt; Sfig intet ondt, och om hon fann det 3edan Så var det snart — för snart — förgätet redan-För henne hade gråt och löje gått Som vinden, när han krusar insjön blott, Då friska tillopp ned i djupet flyta Och göra spegeln slät på bruten yta; Så kör ett jordskalf fram och plöjer opp Den djupa ådran, trampar vågens topp, Och gör det lefvande, det friska vatten Till dy, som jäser dagen om och natten. Skall det gå henne så? Förändring går Som tätast just i menniskornas spår, Och vi gå under, men som verldar falla, Att uppstå sist som ande öfver alla.

8.

Än hanP Ett blåögdt barn af öar, som Man endast visste litet mera om, En ljuslätt ättling af Hebrideröar Der Pentland ryter mellan hvirfvelsjöar —v 34

I vaggan lullad af orkanens dån, Till kropp och själ en äkta* stormens son. Få hafvet föll hans första blick, och sedan Blef det hans hem i både ny och nedan, Hans jättelika stallbror när han dref Bland bergen, eller drömmande förblef, Hans ungdoms enda Mentor, der på djupen Han brottades mot vind och våg i slupen. Ett sorglöst ting, han växte utan tvång Och ammades af saga och af sång, Såg allt i ljust, men gaf sig ej, och ställde Sig aldrig heller ledsen, om det gällde. Ställd i Arabien, han skulle gått På rof och plundring hvar hans klinga nått

Och på sitt öckenskepp lik Ismael trotsat Så törst som hetta, och om intet låtsat; På Chilis strand han blifvit en cazik, På Greklands klippor dess rebeller lik, Född i ett tält, en Tamerlan, låt vara, Född till en thron, kanske förderfvad bara. Ty mången som sitt högsta syfte hann-Ser intet högre som han gripa kan, Men stiger utför och af all förmåga Sin lystnad vederqvicker med det låga;it

Men samma ande, som en Neros var, Den värsta fläck som Boms historia har, En frejdad nämnes motsats kanske hunnit Om i en lägre krets han sig befunnit, Ja! allt hvad dåligt fanns i hans person Kom först i sigte rigtigt på en thron.

9.

Du ler — min sammanställning är väl föga Diu smak i lag, ditt fördomsfulla öga; Hvad har en äfventyrarsjäl, en tom, Med Chilis strand att göra eller låta, Med Grekland och Arabien och Eom? Du ler? — Nå, le då; bättre det än gråta! Men visst är det: han var en man likväl, En uppåtsträfvande, en dristig själ, Skapt till ett lands förtröstan eller fruktan, Ett folk till ära eller också tuktan, Född under förebud som göra mer Och mindre af oss än man gerna ser. Men här — här var han en förtviflad sälle Med rosor på sin kind i skäggets ställe, Den blonda Torquil, fri som hafvets skum, Med brud i knä och ön till bröllopsrum.28

10.

Han satt hos Neuha, hos sin sommarklara Sin varma solros, af en ädel skara Den ädelbornaste, som ättelägg (Fast utan sköld på riddarhusets vägg) Af hjeltar utan sporrar eller sadel, De nakna riddersmän af skogens adel, Hvars gröna kummel stå kring strand och våg, — Och så gör ditt, Achilles! som jag såg.

När fremlingarna kommo, liksom under, I skeppsskrof gördlade med blixt och dunder, Med mastträd, som i stiltje topp vid topp Ur vattnet skjöto liksom palmer opp, Men bredde stora vingar ut, som skyar Yid horizonten, för de starka byar, Likt städer herrskande på vattnet,' som Låg med förskräckta ögon nedanom, — Skjöt genom skummet hennes båt om qvällen Liksom en rehn igenom snön på fjellen, Och gled den höga bränningen förbi Liksom en snäcka med sin nymf uti; Förvånad såg hon jätteskrofvet stampa Och lyfta sig från våg till våg och trampa,29

Men, ankradt, ligga p& den glatta ban Lugnt som ett lejon sofvande i värmen, Med små piroger kring sig, liksom svärmen Af sommarbin som surra kring dess mahn.

11.

Den nya verlden åt den gamla sträckte Sin bruna hand; och med förundran såg Man på hvarann, men denna undran väckte Det hjertliga å ömse sidor låg. Till mötes kommo solens söner ärligt Och deras döttrar ännu mera kärligt. Till slut fann mången sjögast öfverallt Det sköna trifvas under brun gestalt, Hon åter vid det bleka fäst sitt öga, Det var så hvitt der man ej sett det snöga! Kapplöpningar och jagt till mörkan qväll, Ett vänligt hus och hem i hvarje tjäll, Och krok och nät, canoer under segel På oceanens himmelsblåa spegel Der öar blänkte liksom stjernor fram; En sömn som efterträdde spring och glam, Och palmens resliga dryad — som adlar En stam der Bacchuspilten växer stor —-Hög, så att knappast örnen högre bor30

Än toppen som beskuggar hennes dadlar; Oeh ca va, yam, och cocos — från det träd Som bjuder mjölk och frukt och skålar med — Och dessa brödträd som sin äring bära På åkertegar som ej kännt cu skära, Som baka oförfalskadt bröd, fastän Det aldrig gräddades i ugnar än, Och vinka hvem som helst att plocka bara, Ett torg, der man för intet får sin vara: Det, jemte fägringen kring skog och strand Och svärmerierna på tu mau hand, Var nog att några arma sällar binda Hos stammar, lyckliga, om också blinda, Och gaf en halfvild europeisk natur Hvad ej Europa sjelf förmått — kultur.

12.

Ibland de unga, östan från och vestan, Neuha och Torquil voro vackrast nästan, De barn af öar vidt ifrån hvarann Fast en polarnatt öfver begge brann. De fostrats bland naturens bilder båda, Som ingen glömmer, hur man fjernas må Från barndorasidealet, som ändå Ar tviltingfödt med det vi först fått skåda.31

Säg man som barn de blåa Höglandsberg Så tror man alla berg af samma färg De kära, välbekanta dragen härma, Och kramar dem intill sin själ med värma. Jag har beundrat Apenninerna, De höga Alper, med lavinerna, Böjt på Parnassos knä, sett Ida stupa Liksom Olympos tvärbrant i det djupa; Men icke blott den gråa sagotid Var, jemte dem, bestämmande dervid; Min barndoms kärlek gick igen; med Ida Såg Loch-na-gar ut öfver Troja vida, På Phrygiens berg ett celtiskt minne låg, En högländsk spegel i Castalias våg. Förlåt mig, Phoebus 1 och du sångens fader, Sublima skapare af Iliader, Om jag beundran lärt för klassisk jord Af den jag älskat först i högan nord!

13.

Men kärlek, i hvars dager allting strålar, Och ungdom, som i guld och purpur målar, Och flydda faror, som man skapar till En ljuflig bakgrund åt sitt lifs idyll,32

Och yttre fägring, hvilken träffar målet, Hur hård man är, som blixten träffar stilet, Förenade till ett hvad slumpen delt, Den blott till hälften vilda och den helt Nu svepte sig ej mera piltens sinne I stridens retande, fast mörka minne, Och ingen trängtan ingrep i hans ro, Som det går örnen stundom i hans bo När, långsynt och med brynad näbb, frin nästet Han spanar efter rof kring hela fästet. Det var en stämning inträdd i hans själ Elysiskt smäktande, och vek jemväl, Som aldrig flätar lagrar kring en urna. Få blodig mark fä lagrar vara skurna, Och dock— nog skulle myrthen, der man fått Sitt kummel engång, skugga lika godt? Om Cæsar haft Cleopatra, så hade Det Eoma stått, som han i kedjor lade. Och hvad har Cæsars namn och bragder gjort För verlden? Det har vår förnedring sport; Den blodiga sanktionen af hans ära Har rostat kedjorna som vi få bära. Fast frihetskänslan, som behöfver luft, Fast ära och natur och sundt förnuft33

Ha manat millionerna att göra Hvad Brutus ensam gjorde — jaga ner De der lockfåglarna, som smekt vårt öra Med despotismens fåglalåt — så ser Man dem ännu på lur der mörkret rufvar Och håller dem för falkar, dessa ufvar, Som stå som fågelskrämmor i vår midt, Men skulle skingras för ett ord, ett fritt.

14.

I ljuf förgätenhet som älskarinna Var Nenha, sydhafsflickan, idel qvinna, Slapp verldens grin, och hade ingen vän Som spådde' allt ett hastigt slut igen, Slapp höra unga glopar, egenkära, Bedyrande sitt snack på tro och ära Och hviskande i oblygt öfvermod Sin lockelse från tro och pligt. Hon stod Till själ så naken som gestalt, — som såge Du midt i skurarna en Irisbåge Som vexlar färg, men vidgar sig ändå, Och hur han sväller, eller färgen skiftar, Hvartenda moln från horizonten hviftar, En kärlekens apostel i det blå.34

15.

I denna klyft, der strand och vatten möttes, En middags»tund af tropisk glöd förnöttes Och timme efter timme hastigt sprang Fast intet tornur slog med graflik klang, Som eljest mäter ut vårt mått för stunden Och med sitt jernskratt hånar oss i grunden. Det flydda som det kommande försvann, De hade ögonblicket till tyrann. Som timglas tjente hafssand, sammanfluten, Och lik en stilla bölja gled minuten; Som klocka hängde solens skifva på En döme förutan gräns, en himmelsblå, Men ingen sporde hvad hon kunde vara, Ty dera3 dag var som en timme bara; Till helgsmål ringde lundens näktergal, Som sjöng farväl till rosen i sin dal, Och solen, vidgad, stupade i fjorden, — Men icke matt och glåmig, som i norden, Men strålande och full, som om hon tänkt Att lemna allt i evig natt försänkt — Dök med ett eldrödt änne i det djupa Som hjelten i sitt kummel hufvudstupa. Då reste de sig, sågo på hvarann, Mörkt var i skyn, men deras öga brann,35

De undrade att solen var förbrunnen Och sommardagen verkligen försvunnen.

16.

Förundras ej åt det I Den fromme är I sin inspiration ej mera här, Ser ej hur dar och år och verldar hvimla, Hans själ har före stoftet gått till himla. Är kärlek mindre mäktig? Nej — en gäst Han är i samma himmel, eller fäst Vid allt hvad om en himmel här vi veta, Vårt andra, bättre jag, hvars väl och ve Mer än vårt eget drabbar oss: den heta, Den ljufva glöd, den allt förtärande, De dubbla lågor, som i en och samma Gemensamt mötas till en evig flamma, Det dödsbål, som förenta hjertan två Braminer lika stiga glada på. Och lika litet man på tiden aktar När

man näturen, skapelsen betraktar Med hennes öcknar, skogar, vatten, luft, Det språk hon talar med till vårt förnuft. Ty lefva ej planeterna i natten? Och rör sig ingen själ i berg och vatten?36

En känslighet i stalaktiten, som

Med tysta tårar gråter året om?

Vi häpna och vi tjusas, beggedera,

Och stilla löses denna klump af lera

Och skådande vi smälta samman i

Det stora helas rika harmoni.

Stryk af dig jagets tyngd! Hvem har förveten

Tänkt på sig sjelf, med blicken på det blå?

Och hvem, förrän han hört erfarenheten,

Har tänkt, med blicken sänkt mot jorden, på

Det dåliga hos sig och hos sin like?

Man eger ju naturen till sitt rike

Och har ju kärleken till thron också!

17.

Men upp steg Neuha, jemte Torquil. Qvällen Sjönk öfver grottan skymmande: och hällen I matta färger återstrimmade Det guld från stjernehvalfvet glimmade. Till hyddan, under en platan belägen, Det letade sig långsamt återvägen, Än tyst, än leende, som nejden var, Det huldt förklarade, det unga par. Och hafvet hördes knappast högre brusa Än man får höra i en snäcka susaDå, fjerran skild från djupet, utan tröst, Det hafvets barn i sömnlös oro klagar Och qvider efter amman och de dagar Hon diade vid hennes breda bröst. Och skogen slokade, till sömn benägen, Och fågeln till sitt näste var på vägen, Och blånad himlen flöt, ett fridens haf Som andakt kunde släcka törsten af.

18.

Tyst! mellan palmerna ett läte skallar: Den tonen är ej älskarens, då han Vid denna timme på sin sköna kallar, Och ej en vind, som döende slår an Naturens strängar, berg och trän, de första Harmonichorder och jemväl de största, Med echo till sin chör; och deruti Hör man ej heller vildens anfallsskri, Och icke ugglan, som ifrån sitt säte — En vingad eremit, så godt som blind Och äudock storögd — med ett vidrigt läte Förtror sin järamerlåt åt nattens vind. Det var en hvissling, lång och gäll, som ingen Ur fågelnäbb på vida vattenringen,38

Och så en paus, och så ett hest: »Halloh! Torquil, min pilt, hvar äst du?»

»Hvad står på?» Var Torquils svar, som såg sig om allenast; »Du skall få höra,» svarades det genast.

19.

Kom så en härold från den mun man hörde Och öfver sydlig doft en ånga förde Ej just af »ambradofter», men fastmer Af dessa moln som man bland stånkor ser — Allt ur en bräcklig snugga, som dock blossat I alla zoner der en last man lossat, Som bolmat hvar det rullade en sjö, Från Fortsmouths ankarplats till polens snö, Som rökt der blixtrar fräst och skyar tjocknat Och knappt bland himmelshöga vågor slocknat, Till Æolus en stadig offergärd I hvarje luftstreck och på hvarje färd. Och mannen var? — Jag vill ej disputera, Men sjögast eller filosof, endera. Sublima tobak! du förfriskning i Matrosens släp och turkens lethargi, Eivaliserande hos moslem redan Med opium och — odalisker sedan;39

I Stanibul hög och lysande, da är I Skottgränd ej så stor, men lika kär, I slang gudomlig, oeh förträfflig äfven I

pipa med en ambraspets, en däfven; Som andra troil, du mången gammal knarr I glansen af din toilett berusar, Men verkliga beundrare du tjusar I naken fägring. Gif mig en cigarr!

M.

Ur enslig skog, som qvällen redan klädde I dunkelt flor, en mensklig skepnad trädde, Fantastiskt utstyrd, som en sjöman, när Han sysselsatt med sina upptåg är Och likasom ur djupet promenerar Den stund ett fartyg linien passerar Och allt hvad saturnalier han vet På däcket öfvar i Neptuns karet; Då hafvets gud, som en belåten fader, Ser sig ånyo erkänd uppenbart Och sina barn grassera i en art Som aldrig drömdes om på hans Cyklader — Till gubbens fröjd, som ser en strimma än Utaf sin gamla herrlighet igen.40

Kavajen, trasig ut- och innanvändigt, Den trogna pipan, som höll eld beständigt, Och ben, som girade, och så en käck Matrosmin angaf mannen från ett däck. Ett sammanviradt skynke, som i hörnen Var slarfvigt knutet, han på hjessan bar, Och som han slitit ut sitt enda par (Ty mjuka buskar ha ock sina törnen) Fick ett slags dålig matta tjena till »Inexpressiblesa nu. Det bruna skinnet, Hans nakna hals och fötter, jemte linnet, Beteckna kunde hvilken race man vill; Men europeiskt var hans gevär till'bildning, Två hemisferen räddning från förvildning. På skuldror, krökta af ett lif ombord, Men grofva som en galts, en muskedunder I remmen hängde, likasom derunder En huggare, för skida knappast gjord, Som det såg ut. Och af pistoler bar 1 bältet han ett kristligt äkta par (På allvar sagdt: ty klipkade den ena Så brunne nog den andra af aliena); Det, samt en bajonett, ej fullt så fri För rost, som de i vapenkistan bli,41

Var hans mundering, sådan just som natten Hans skepnad såg, från vristen upp till hatten.

21.

»Nåväl, Ben Bunting?» ropte Torquil (då Vår man i sigte kom) — »hvad kan stå på?« »Åh,» svarte Ben, »det spörjs nog ofördröjligt; Ett segel syns derute.» — »Segel? Men Du tar visst miste? Det är aldrig möjligt; Jag har ej sett en flik af segel än.» — »Åh, icke varsnas skutan här i trakten, Men väl från backen, der jag nyss haft vakten Och såg det svarta skråfvet.» — »Säg mig hvar Hon låg i qväll, och om hon ankrat har?» — »Åh, hon höll ner mot kusten oafbrutet Till dess att vinden mojnade på slutet.» — »Och hennes flagg?»— »I brist på tub, jag såg Ej mera än ett satans misstänkt tråg.» — »Bevarad ?» — »Åh, det torde kanske hända, Och bäst är: ror i lä och klart att vända!» — »Och klart att vända? Gäller jagten oss Så vore det en skam att icke slåss Och stupa på sin post, ifall de landa.» — »Topp! det är Ben fullkomligt enahanda.» —42

»Vet Christian om det C» — »Ja! han blåsa lät Till vapensj'n, och alle man församla, Och eldgevär vi fått oss, några gamla. Ni saknas, Torquil!» — »Äfven utom det Är jag ej den som sviker ögonblicket Och lemna kan kamraterna i sticket. Ack, Neuha! drabbade det bara mig, Och ej på samma gång, du hulda, dig! Men komme hvad som vill, du ljufva qvinna, I denna stund få inga tårar rinna, Och din är jag i döden!» — »Bra, kamrat,» 8a' Ben, »del kan gå i en sjösoldat!»TREDJE SÅNGEN. 1.

Förbi var kampen. Blixtrarna, som glimmat Ur gap af brons, för sista gången strimmat, Och svafvelröken dref från jordens bryn Som stygga fläckar upp inunder skyn. De sista knallarna i fjerran veko Och i sitt svårmod satt ånyo echo Och fasan hven ej mer kring mast och born, Rebellerna på slutet fått sin dom; De sista voro sprängda eller tagna, Och lyckligast af allihop — de slagna! Ty flyktingen blef jagad kring den Btrand Han älskat mera än sitt eget land Och visste ej ett hem på hela jorden Som trolös mot sin barndoms hem i norden. Till skogs han spårad som ett vilddjur bröt, Som barnet flyger till sin moders sköt; Men vargen får ej skydd i skogens rike, Och menniskan långt mindre för sin like.44

10.

Till foten af ett berg som sluttar ut, Långt ut i hafvet — der vid stormeus tjut Den djerfva böljan klättrar uppför backen, Men, främst ibland de tappra, står på nacken Och slungas mot de djupa rotar, som Stå under vindens fana nedanom, Fast nu i ro — en återstod, en liten, Kom hopsmält, blodig, törstig och försliten, Men med gevär i hand, som om de haft En stymmelse*af gammal viljekraft, Som männer, vana att beslutsamt väpna Sig mot sitt öde', långt ifrån att häpna. Nog hade de förutsett hämdens tid Och haft liksom en aning om en strid, Men

hoppades med tiden för sitt lömska Förräderi — ej tillgift just, men glömska, Och att, om efterspaning egde rum. De voro gömda mellan hafvets skum. Så gjorde de sig qvitt en dunkel fruktan För hvad de nu fått pröfva, straff och tuktan. Men ack I den gröna ö, det paradis De syndat för, gaf allihop till pris, Och goda uppsåt kunde icke hvälfva —r Om än de funnos — synden från dem sjelfva.45

Som fågelfria i sitt nya land

De hade ej i verlden mer en strand

Att fly till. Deras nya bundsförvandter

Gemensamt stridt ocb blödt på alla kanter;

Men hvad förmådde med sitt nakna spjut

Och med sin klubba Herkules till slut

Mot krutets svartkonst, som hans styrka brutit

Förr, än han sina senor hade knutit,

Och lönligt som en farsot gräft en grift

För hjeltemod'och mandom och bedrift?

Och deras egen lilla skara gjorde

Allt hvad så få mot öfvermakten borde.

En medfödd känsla manar, säger du,

Att dö som fri; men ej ens Grekland torde

Haft mer än ett Thermopylæ, tills nu,

Då det af sina kedjor hamrar vapen

Och dör — men skuddar af sig fångenskapen.

3.

Vid klippans sluttning slogo de en krets, Som öfverblifna hjortar från en hets, Förtröttade, med feberhettadt öga, Men jägarns blod på hornen, på de höga. En liten bäck från spetsen sakta lopp46

Och tumlande till hafvet kosan ställde, Sken som en glimmande kristall, och vällde Med flöden utan salt från topp till topp, Till dess han tätt vid hafvets rand — förveten, Frisk och förtröstansfull som skuldlösheten — Stod glittrande på bergets ytterkant, Liksom ett rådjur ser utför en brant, Då hafvet, blånadt som de höga Alper, Djupt under reste sina djerfva stalper. Till detta källsprång rusade de först Att släcka plågans och naturens törst Och drucko, kastande sig ned framstupa, I oafbrutna andedrag, i djupa, Och sköljde såren sedan med sin hand — Af jern de kunde vänta sig förband. Så sågo de sig kring i dyster oro, Förundrade, att dock så många voro I lifvet än och utan bojor på, Och sedan på hvarann, som för att få Ett ord till tröst — men hvarje mun var sluten Och rösten lika stum som kraften bruten.

4.

Med armarna i kors och dystert mod Ett stycke från de andra Christian stod.47

Hans hy, den kraftiga, af solen brända, Var grå som bly, och håret stod på ända Liksom en klase ormar som man skrämt, Ett hår, som ringlade sig förr så jemnt. Med hoptryckt mun, som hade han i sinne Att stänga sjelfva andedrägten inne, Och fastväxt som en huggen bild, och stum, Han rörde sig.från klippan ej en tum; Om man ej sett hur foten sakta ryckte Och djupa spår i lösa mullen tryckte, Man skulle trott att bilden allare'n Förvandlats och förevigats i sten. Ett par tre steg åt sidan Torquil stödde Emot ett utsprång hufvudet, och blödde Ur lätta sår — det värsta var inom; Insjunkna ögonglober, och kring pannan Blodsprängda lockar, buro vittne om Att ej hans

vanmakt just af ångest kom. Vid Torquils sida brummade en annan, Sträf som en björn, men hjelpsam som en vän, Ben Bunting, som var sysselsatt att tvätta Hans friska sår och hjelpa det till rätta Och så tog till sin lilla nubb igen, En kär trofé från segrar och reträtter, Eu blänkfyr, tänd i tie tusen nätter.48

Den fjerde oeh den sista gick vid strand — Och lutade sig än och tog i hand En kiselsten — än åter lät den trilla — Gick hastigt ett par steg — stod åter stilla — Begynte hvissla halfhögt — läste i De andras ögon när han gick förbi — Med låter och med ansigtsspel som voro En skiftning mellan sorglöshet oeh oro: En evighet att skildra, och ändå Knappt fem minuters tid då man såg på; Men hvilka fem! Med sådana minuter En lifslängd evigheter innesluter.

5.

Jack Skyscrape, som naturen just bestämt Att flaxa som en fjädervippa jemt, Och mera böjd att våga, der det lottas Om lifvet, än att med förtviflan brottas, Skrek nu: »God damn» — en uttrycksfull sentens Som utgör kärnan i vår eloquens Och, liksom turkens »Allah» samt för detta »Proh Jupiter» hos romarn, var till hands Af gammalt när ej annan utväg fanns Att hjelpa sig i bryderi till rätta.49

Jack var förbryllad; och i brist — jag tror _

På någontidg att säga just, han svor; Men liksom hemvan vid det ljudet väcktes Ben Bunting ur sitt bolmande, och täcktes Ta pipan ur sin mun, och spädde på Jack Skyscrapes störtflod med sin vanas åh! Om ej till innehållet, så till tonen En lämplig fyllnad i perorationen.

6.

Men Christian, af en högre ordning, stod Stum som en släckt vulkan, med bistert mod, Och lidelsen, sora han betvinga sökte, Ännu ifrån hans mulna anlet rökte. En blick af dyster glans på Torquil föll, Som sig ännu med möda upprätthöll. »Så skulle med mitt företag, mitt djerfva, Jag också den der gossen blindt förderfva!» Han gick till Torquil, der den unge stod Ännu beständigt drypande af blod, Och tog hans hand, men hade icke mod Att krama den; han likasom förskräcktes Ät detta handslag, fast det hjertligt räcktes. Men då han frågade och fick till svar Att såret ej så äfventyrligt var,

450"

Såg man ett skimmer öfver dragen fars,

En mild förklaring, fast för stunden bara;

»Ja!» ropte han, »i nätet äro vi,

Men icke tog man oss som harar heller,

Det stått dem dyrt — och dyrt nog skall det bli»

Min tid är redan ute; meu det gäller

Att rädda lifvet åt de tre bland oss;

Vår skara är för liten nu att slåss.

Ack! funnes en cano, ett skal allenast,

Som kunde föra er i trygghet genast!

Hvad mig beträffar, så är det förbi,

Jag fick min vilja fram: jag dör som fri.»

7.

Sagdt. Och framföre uddens ättestupa, Som hängde mossig öfver vågor djupa, En dunkel fläck igenom vattnet skar, Som skuggan af en uppskrämd måse far — Och åter en. De syntes och försvunno Bland vågornas

fördjupningar, men hunno Snart framom udden, visande till slut En brun bemanning (välbekant förut) Vid årorna, som voro skumbetäckta Och liksom vingar öfver djupet sträckta —51

Än öfverst på en krusig våg, och än I dånet af ett öppnadt svalg igen, Der flagor af en piskad fragga styrde Och högt i luften liksom flingor yrde. De skjöto ledigt genom sjön, som två Små fåglar genom tunga moln och grå, Som om de knappt af dessa män, som föddes Till djupets lekkamrater, understöddes.

8.

Och hvem var hon, som först sprang upp på strand — En nymf, från snäckan hoppande i land — Med lemmar glänsande, med ögon ljufva Och trofast glimmande, som på en dufva? Ung Neuha sjelf, som nästan utan sans I Torquils armar gjöt sin själ i hans, Och log, och gret, och kramade den kära, Som ville hon ej tro han var så nära, Såg på hans sår förskräckt, men — tröstad se'n Att det var lappri — log och gret igen: Den krigardotteru var ej van att svimma För det hon såg en öppen skråma strimma. Han lefde ju — hvad gjorde litet blod Då i sin fulla blom minuten stod?52

Hon snyftade af glädje, stackars flicka, Och hjertats slag så godt som hördes picka, Ett Edén andades i sucken, som Från det naiva, kära barnet kom.

9.

De trumpna- männen rördes af att skåda De begge ungas återseende; Sjelf Christian såg väl torrögd på de båda, Men med ett slags förtviflans leende Och tankar sådana man har omsider Vid,minnet af försvunna bättre tider, Då allting, ända till den sista skymt Af Irisbågen, från vår himmel rymt. »Om jag ej varit!» sade han, och vände Sig bort, som om ett bittert stygn han kände, Men såg på dem igen, liksom en björn På sina ungar skådar ur sitt hörn, Och återföll i sin försoffning sedan Som frågade han efter intet redan.

10.

Det var ej mycken tid att grubbla bort, Ty sjön vid udden fräste inom kort Af fiendernas årslag. Hvarför väckteDet ljudet deras sinnen, och förskräckte?

Allt tecknade sig nu emot dem, allt,

Blott icke flickans hurtiga gestalt.

Vid första skymten af en väpnad julle,

Som deras stackars gäster gripa skulle,

Hon vinkade sitt folk igen till strand

Att lägga ut med båtarna från land,

Med Christian, Jack och Bunting i den ena

Och i den andra Torquil sjelf, allena

Med hennes folk. Och så bar det åstad

Igenom bränningarna till en rad

Af skär, der vattenfågeln annars kläckte

Och skjälen makligt sina lemmar sträckte.

De flögo öfver vattnet — och likväl

Kom fienden beständigt hack i häl,

An vann han på dem, än kom han till korta,

Men dykte genast upp igen der borta:

Då skilde sig de två canoer åt

Och togo hvar för sig sin egen stråt,

Och jagade framåt, som om de trodde

På hvarje årtag deras lif berodde,

För Neuha mer än lifvet, då som frakt

Sin hela kärleksverld ombord hon bragt.

Han nalkas, fienden — men stranden äfven —

Skjut på, du lätta våg, skjut på i stafven!FJERDE SÅNGEN.

1.

Hvit, som en seglare på mörkan haf Emellan fästet och den skumma graf Då halfva horizonten mulen hänger, Ar hoppets sista glimt när nöden tränger. De springa, trossarna;, men seglets snö Drar ögat med sig genom storm och sjö: Det flyr med hvarje våg som rodret sköljer» Men hjertat trofast med i fjerran följer.

2.

Ej långt från Tubonai en klippig vägg Står svart och hotfull öfver hafvets drägg: En ödslig ort, der endast fåglar bygga Och skjälar lägga sig för vädret trygga, Än slumrande på urgröpt häll och än I solen klumpigt vältrande igen.55

Bor man förbi, så skrika hela svärmar Af vattenfåglar, hvilka echo härmar, De fiskare i fjädrar, eom förstå Vid bröstet fostra sina nakna små. Få ena sidan ntgör hela stranden Ëh remsa bildad af den gula sanden, Der sköldpaddsungen krälar ur sitt «kal Till saltan våg, till sin föräldrasal, En ättelägg af detta vattenslägte Som dagen fostrade och solen kläckte. Det andra var en naken klippvägg blott Trots någon der en sjöman ångra fått Att han blef räddad undan vattenbrotten Och icke följt sin skuta åt till botten. Den platsen valde Neuha till beskärm Åt Torquil undan fiendernas svärm; Dessutom fanns en hemlighet gemensam Emellan dem, som flickan visste ensam.

3.

Förrän de hunnit dit och skildes åt Lät flickan först sin egen roddarskara Förstärka årorna i Christians båt. Han gjorde inkast — men då log hon bara56

Och pekade på bergets brant och bad Med vänlig ifver: »skynda ni åstad Och vare lyckan med er!» Ensam skalle Hon veta råd för Torquil i sin julle. Med nya krafter proan framåt bröt Och lik ett stjernfall genom vattnet skjöt, Och fienden, som såg det, vände bogen Mot samma berg dit flickan styrde trogen. Nog var den armen späd, men van ändå Trots hvem som helst att vågen stadigt skära Och mätte sig med Torquils närapå. Der lågo de nu på en båtlängd nära Den obevekliga, den tvära brant, Med bottenlösa sjön inunder bara; På hundra längder fiendernas skara — Och en cano soln hoppets underpant? I Torquils öga stod en fråga genast: »Har Neuha fört mig hit att dö allenast? Är det en fristad, eller graf, det här? Och står det som min grafsten, detta skär?»

4.

Men upp steg Neuha från den plats hon hade Och pekande på fienderna sade:57

»Följ mig i spåren, Torquil, var ej rädd I» Tog så ett dristigt språng från proans brädd. Det var ej tid att sina sinnen samla, Han hörde kedjan för sitt öra skramla Ifrån fientlig slup, som kort och godt Lät ropa honom an att ge sig blott. DS vrok han sig i hafvet — välbepröfvad I simmande från barnaår, och öfvad. Men hnr och hvar? Då han ej återkom Begynte alla häpna se sig om. Det var en tvärbrant, utan landningsställen, Och slipprig som ett isberg var ju hällen. De stirrade i vattnet —.men det halp Till ingenting; de fingo endast skåda Hur böljan rullade; men ej ett sqvalp Förrådde hvar de gått till botten båda. På deras skenbart sista hvilorum En liten hvirfvel, litet snöhvitt skum Sin våta marmorhäll på grafven lade; Och tomma proan, som för hvarje sjö Låg der

och vickade, var allt man hade I denna stund af Torquil och hans mö: Ändå så mycket, att man icke trodde Det hela på en båtsmansdröm berodde.58

När fienden förgäfves sökt, begaf Han sig i väg, kanske till följe af En vantro lifligare än han tänkt sig; En del förmente pilten ej ha dränkt sig, Men slocknat som ett likljus på en graf, En annan hade varsnat klart som dagen Ett spöksamt skimmer öfvergjuta dragen; Men alla kommo öfverens i ett: Att dödens stämpel de i ögat sett. Ännu på vägen derifrån de rodde Kring hvarje tofva gräs, som om de trodde Han skulle dyka upp på något rum, Men nej — han var förflyktigad som skum.

5.

Men vågornas pilgrim och nereiden — Kanhända de för evigt gråtit ut Och mellan stilla böljor bortom tiden I grottor hamnat af korall till slut? Och stodo de vid djupets dolda throner I snäekor blåsande, liksom tritoner? Befann sig Neuha hela dagen om Hos sjöfrun, kammande sitt hår, och låg det Utefter vattnet, som man fordom såg det För vinden strömmande hvar flickan, kom?Säg — eller sofvo begge i det djupa, Dit oförskräckt de hoppat hufvudstupa?

fi.

Ung Neuha sprang i sjön, och sedan han. Hon skjöt igenom vattnet qvick och smidig Som om de varit skapta för hvarann Och deras nära frändskap ömsesidig. Elastisk rörde hon sig, lätt och vig,. Och hälen lemnade bakefter sig En strimma, blixtrande liksom ett eget Amflbiskt stål. Tätt efter kom förteget, Men lika van att ströfva i den trakt Der dykarn falkar efter perleschakt, Ung Torquil, nordsjöns skötebarn, och sökte Att följa samma väg som flickan krökte. Först skjöt hon utför — och kom sedan opp — Strök så ur sina våta lockar skummet Samt skrattade — och strax ett echo lopp Kring klipporna som inneslöto rummet. De trängt till jordens kärna, båda två, Der hvarken himmel lyste eller strå; Men Neuha visade på grottan bara, Dit hafvet ensamt bildade den klara60

Portalen utan läs och rigel pä, (Med ingångshvalf, dit solen ser allena Igenom vågens gröna flor ibland Då hafvet bar sin sabbath, och vid strand' Det stimmar, djupets folk med fjäll och fena) Strök vattnet ur hans ögon med sin bena Och klhppade i händerna till slut At Torquil, som såg öfverraskad ut, Samt ledde honom dit det låga taket Liksom åt sjöns tritoner hvälft gemaket, Ty först på afstånd litet dager kom Igenom några springor ofvanom; Och som ett dammigt chor med sarkofager I gamla tempel får en halfskum dager, Så drog det sig tillbaka, deras hvalf, Uti en oviss dager, i en half.

7.

Vildinnan tog ur barmen fram försigtigt Ett stickbloss, stadigt lindadt med en hop Gnatu, och alltihop förvaradt rigtigt I ett plat8nlöf mot det våta dop. Den manteln höll det torrt; och knappast däfven Drog hon en flinta fram ur bladet äfven,fil

Slog eld med Torquils fällknifsblàd, och fick Sin grotta upplyst i ett ögonblick. Det vBr en höghvälfd byggnad: ett exempel Så godt som .på ett sjelfrest göthiskt tempel, Med korshvalf, spända utan arkitekt, Med arkitraver, som ett jordskalf sträckt, Pilastrar, sprängda ur granit i natten Då polen skalf och allt var idel vatten, Nej! hårdnade ur smältan efterhand Då klotet ännu rykte från sin brand. Skepp, chor och rösten — allt var efterapadt Och gångar hade dunklet också skapat. Derofvantill, med litet fantasi, Såg man befängda ansigtsformer grina, Och crucifixér syntes också skina På altarbord som ögat gled förbi. Så hade slumpen, sysslolös i hågen, Af droppsten murat ett kapell på vågen.

8.

Och Neuha tog sin vän i hand och ledde Vid facklans sken hans steg från häll till häll Och visade hvad deras nya tjäll Af gömda vrår och vinklar företedde,62

Ja! ännu mer: allt hvad hon skaffat dit I förväg, då hans flykt hon förberedde: Ett fång med säf, att ligga på, samt hvit Gnatu i massa, att till mantlar fläta, Och sandelolja, som ett skydd mot väta, Och brödfrukt, cocosnötter,

yams, att äta, Till bord ett palmlöf, sköldpaddskal till lock Åt samma fat som bar på steken ock, En kurbits, fylld der bäcken kylig rullar,, Bananasfrukter från de lockra kullar, En brasa, tänd att hålla ljus vid makt — Och så hon sjelf, som natten skön att skåda, Som skuggan af en ljusalf, sänd att råda För trefven huslighet i djupau schakt. Ty hon förutsåg, när till denna trakt De hvita männen kommo, deras våda, Och hade derför åt sin Torquil gjort Af denna vilda klyft en tillflyktsort. Hvarenda gryning skickade den unga I båt med gyldne frukter dit, med tunga, Hvarenda qväll såg henne ditåt ro Med allt hvad nödigt var för deras bo; Hon bredde ut det nu, och log tillika, Det genomlyckligaste barn, må tro, På dessa kärleksöar, dessa rika.63

10.

Hon kramade, förtjust och kärleksvarm, Den tacksamt undrande intill sin barm, Förtäljande en gammal kärlekssaga •— Ty kärleken är gammal, och kan taga Sin börd från verldens skapelse, fastän Han står föryngrad hvar sekund igen — Hur först en höfding under sköldpaddsjagten För tusen månar sedan der i trakten Förföljande sitt rof kom' upp till slut I denna klyft, som ingen sett förut; Hur höfdingen derinne sedan gömde En dotter af sitt land, en dödligt skrämd Men älskad fiende, som segrarns hämd Till en slafvinnas olycksöde dömde; Hur, efter fejdens slut, han lät sin stam Ledsaga sig till bergaporten fram, Som ledde under grönan våg till fången, Och sprang i sjön — liksom för sista gången; Hur folket trodde han förståndet mist, Om han ej råkat på en haj till sist, Och rodde klippan kring i långa fåror Men släppte tröstlöst sedan sina åror: Då plötsligt, liksom springande ur sjön, En smärt gudinna reste sig i lönn,64

Med deras höfding, frisk och välbehållen Och glädjestrålande, vid mantelfållen; Har under musslors klang och jubelskri De vände stafven hem, med paret i, Som lefde lyckligt se'n. Det kan gå henne Och hennes Torquil som det gick de tvänne.

SS sagan slöt. Jag tar mig icke af Att skildra denna lycka utan måtta; Men kärlek frossade i deras grotta, Fast gömd och jordad, som uti den graf Der Abélard ur tjugeårig dvala, När Heloisa sänktes i det smala Beredda brudhvalf, räckte ut sin arm Att krama hennes aska till sin barm. Derute hafvet sang; men båda voro För sången döfva och för vågens oro; Derinne åter själarnas musik Smalt i en trånad brutna suckar lik.

1».

Men sjelfva upphofsmännen till den våda Som kastat dem i denna håla båda, Hvad blef af demP De sökte sig på våg Den räddning, som hos menniskor ej låg,65

Och rodde for sitt lif. Men samma bölja

Lät obehindradt fienderna följa,

Som, narrade på Torquil, efteråt

Förnyade sin jagt på Christians båt /

Och grepo årorna med starka ramar, Som svultna, på sitt rof bedragna gamar. Nu gällde det att lyckligt träffa på En bortskymd vik, ett öde skär, en vrå, Det återstod ej annat: och de gingo Till första klippa de i sigte fingo, För att ändå få trampa på en ö Och sedan sträcka vapen, eller dö. Men deras vänner fingo i sin julle Bege sig bort förut. De fäktat skulle Om icke Christian bedt dem vända om Då ingen räddning mer ifrågakom; Ty hvad förmådde pikar eller båge Emot de vapen de till mötes såge?

11.

En trång, en ödslig brant tog dem emot, Der blott naturen hittills satt sin fot. På denna fläck de sig till strids beredde, Med blickar som ett uttryck företedde Af olycksbådande och envist hot,

466

Som när man finner sig ur stånd i godo Förhandla om sitt lif. De tre, de stodo Som fordomdags trehundraskaran stod Och färgade Thermopylæ med blod; Nej! icke så: ty saken, och ej blodet, Ar det som adlar — och förnedrar modet. Everldligt namn de kunde ej med fog Bak dödens töcken vänta sig, och hade Ej heller fosterland, som

tacksamt log Igenom tårar och sin hyllning lade Till seklernas beundran. På sin grift De visste inga vittnen om bedrift, Och hur de slösade med blod , så blefve Vanäran den som eftermälet skrefve. Det kände allihop, men närmast han Som fört dem i förderfvet alle man Och satt den framtid han kanhända egde Uppå en enda träff — som stod och vägde Och nu, då tärningen var lyftad, såg På förhand att hans fall i kastet låg. Men flinthård stod han än på sista slutet, Liksom ett stycke ur graniten brutet, Och lade långsamt an med sitt gevär, Mörk under ögat som ett åskmoln är.75

10.

Barkassen var i deras nära grannskap, Bemannad med ett oförväget manskap Som icke aktade på faran mer An vinden på de löf ban sliter ner, Om äfven de till vapen hellre skyndat Emot ett utländskt blod, än mot befryndadt, Mot män — de kände det — som brittisk rätt Förveikat, men ej derför brittisk ätt. »Sträck vapen!» skreks det — ingen hördes svara, Gevären blixtrade mot himlen bara. Ännu ett anrop — samma tystnad — men För sista gången bjöds pardon igen, Och echon, studsande från klippan, togo Farväl af rösterna, som långsamt dogo. Då gnistrade det till, det sken, det small,' Och röken skymde båten likt en vall, Och kulor smattrande mot klippan slogo, Men plattades mot hällen i sitt fall. Då kom der svar, det svar som kunde lemnas Af männer, som blott hade qvar — att hämnas. Den första salvan blef barkassen dyr, Ty som den kom i håll skrek Christian: »fyr!» Och innan ordet hunnit att förklinga Så föllo två. De andra sökte springa68

Till storms och tukta detta öfverdåd,

Som icke gaf och icke sökte nåd;

Men öfverallt en vådlig brant de mötte

Och steg för steg på bastioner stötte,

Då, mellan stalp, knappt möjliga att nå,

Men hvilka Christians öga letat på,

De trenne gåfvo eld, ifrån ett fäste

Der örnar skulle hafva byggt sitt näste.

Med hvarje skott de träffade sin man.

Och krossad störtade i djupet han;

Då delte angreppsskaran sig och klängde

Från skilda håll, till dess att inneställgde

Och, om ej nära nog att gripas just,

Nog nära dock att drabbas af förlust,

De trenne spjernade mot sina öden,

Ack! vid en träd — som hajen gör mot döden.

Men striden lika käckt man underhöll

Och ej en suck förrådde hvem som föll.

Med tvänne sår föll Christian, sjelf den siste,

Och bjöds pardon — för sent, som han nog visste,

Att rädda lifvet, meij ändå i tid

Att hinna lägga sig och dö i frid.

Han drog sig fram, med benet sönderristadt,

Liksom en falk som sina ungar mistat,

Men liksom lystrade ett ögonblickBegärligt till det anrop som han fick: Gaf åt de närmaste en vink med mössan, Men lyfte, då de nalkades, på bössan — Och slet, då ingen kula återstod, En knapp ur tröjan och i pipan lade, Gaf eld — och log när skottet träffat hade, Gled, som ett ormslå, med förtviflans mod, Till branten, der den hängde öfver stranden, Liksom han sjelf, med ett förmätet hån, Såg sig tillbaka se'n och riste handen I ilska mot den verld han gick ifrån, Och så — försvann. Hans kropp, en blodig massa, Mot skarpa spetsar slogs i kras, mot hvassa, Så knappt en lapp af menniskogestalt För masken fanns, och fågeln, om han svalt. En lockig hufvudsvål, ifall man sökte, Låg der med blod och mossa på och rökte, Allt hvad som återstod af Christian — allt. Men spillror af hans vapen (som han knäppte Spasmodiskt om och först i döden släppte) På afstånd glimmade, för att en gång Förrosta under dagg och däfven tång. Allt annat var — ett lif i nesa lyktadt, En själ — men hvem kan säga hvart den flyktat? Den, som vill dömma i sitt blinda nit70

Till svafvelsjön, är sjelf på vägen dit, Om ej det torra hjertat till sin kärna Får skylla på en ännu sämre hjerna.

13.

Så var det slut! Der lågo i sitt blod De ena; och en annan skara stod På däcket, denna gången jernbeklädde, Ett däck, som de med heder förr beträdde: På ön de fångats — skäret öfverlät Ej någon lefvande i lagens nät. Och vattenfåglar kring de spridda liken På våta vingar flaxade i viken, Än på en svallvåg rullande förbi, Än ropande med hesa klagoskri: Men vågen gick bekymmerslös dernedan, Som den af evighet har gått sin gång, Delfiner tumlade på ytan, medan Flygfisken i en båge sprang, en lång, Och kom igen ifrån sin luftfärd sedan Att doppa vingarna till nya språng.

14.

Och det vardt morgon. Neuha samm i tide Att skåda hur det dagades på våg71

Och se om det var hotadt, hennes ide. Ett segel hon i luften fladdra s&g, Men vinden fyllde duken snart, och spände; Det blef så qväft om bröstet, och hon kände Sitt hjerta slå, ty tvifvelaktigt var Ännu en stund hvart skeppets kosa bar. Det kom ej! Nej — ur viken, ur den inre, Det skar sig väg, och skuggan blef allt mindre. Der låg hon spejande med ifrig blick Och strök ur ögonen det salta skummet, Och såg det ständigt vidgas, skiljerummet. Snart syntes skeppet endast som en prick — I nästa stund låg hafvet åter ensamt, Och flickan skyndade med hvad hon sett Till Torquil, der hon skildrade i ett En evighet af fröjd för dem gemensamt; Sprang så i sjön, då båda följdes åt, Och tumlade sig nästan oafbrutet, Samm sedan berget kring och hann på slutet En liten göl, som dolde hennes båt, Den hon fått lemna vind för våg på stället När de sin tillflykt hade sökt i fjellet, Men den hon efteråt till sides rott Så snart hon fienden ur sigte trott:72

Och sällan någon julle vaggat torde Så lyckligt par som denna sedan gjorde.

15.

Så återsågo de den kära kust, Som nu var rensad från ett hatfullt slägte Och från det skepp som likt ett tackladt häkte Derute legat: — glömd var all förlust! Canoer mötte hundratals på viken Och tåget föregicks af snäckmusiken Och landets höfdingar och deras män Välkomnade ung Torquil hem igen. Kring Neuha trängdes ifrigt qvinnoskaran Och sporde hur de räddat sig ur faran? Det blef dem strax berättadt, drag för drag, Och åstadkom ett jubel utan måtta, En yra utan sans. Från denna dag Fick deras fristad hetà »Neuhas grotta». Lusteldar, flammande från höjd till höjd, Belyste när och fjerran nattens fröjd Till ära för den gäst de återvunnit Och som ett hem bland deras hyddor funnit: Och på den natten följde sedan dar Sådana blott en verld i barndom har.Anmärkningar.

»Ön» skrefs i Genas i Februari månad 1823 och utkom i Juni — Tillägg af öfvers™.

Här torde vara platsen för några upplysningar om det berygtade myteri, på hvars detaljer Byron rest grundvalen till föreliggande berättelse.

Löjtnant Bligh hade fått i uppdrag af engelska styrelsen, att från söderbafsöarna hemta brödfruktträd for de brittiska besittningarna i Westindien, och afseglade i detta ändamål från Spithead den 23 December 1787 med skeppet Bounty, om 250 tons, 46 mans besättning, 4 fyrapundiga kanoner och 10 nickhakar. Först den 26 Oktober året derpå kastade ban ankar vid Otaheiti. Under en tid af tjugetre veckor uppehöll han sig på den herrliga ön, och afseglade derifrån den 4 April 1789, efter att hafva inlastat 1015 bröd fruktträd, planterade i krukor. Återresan gick i början lyckligt och syntes lofva all framgång; men på en gång utbröt ett myteri, som tillintetgjorde de förhoppningar man byggt på detta företag. Bligh lemnar följande skildring af förloppet:

»En morgon strax före soluppgången inträdde hr Christian, som hade morgonvakten, åtföljd af qvartermästaren, kanonieren och matrosen Thomas Burkitt, i kajutan, der jag ännu låg i min goda sömn. De grepo mig, bundo mina händer på ryggen med ett streck och hotade att döda mig på stället om jag sade ett ord eller gåfve det minsta ljud ifrån mig. Icke desto mindre ropade jag så högt jag knnde på hjelp; men de ibland befälet, som icke voro med om sammansvärjningen, hade redan fått vakt för sina dörrar. Utanför min egen dörr höllo tre man vakt, oberäknadt de fyra, som voro inne i sjelfva rummet. Christian hade en sabel i hand; de öfriga voro väpnade med skjutgevär och bajonetter. Jag rycktes upp nr sängen och släpades i blotta linnet upp på däck. Då jag begärde få veta anledningen till detta våld, svarade man mig endast med hotelser derest74

jag icke ville hålla mannen. Styrmannen Elphinatone, gartnern Nelson, konstapeln Peckower, fältskären Ledward och skeppsskrifvaren Samnel bevakades i sina hyttoi*. Sen sistnämnde tilläts dock komma på däck. Yttre gången till matrosernas rum var besatt med vakt. Högbåtsmannen och timmermannen tillätos vara på däck och fingo der se mig stående vid mesanmasten med bakbundna armar, omgifven af en bevakning, som stod nnder Christians befäl.

»Nu anbefaldes högbåtsmannen sätta ut stora skepps-slnpen, och det ögonblickligen, så kärt honom var att icke råka illa nt. Derpå erhöllo midshipmännen Heyward och Hållet jemte skeppsskrifvaren Samuel tillsägelse att stiga i slupen. Jag frågade om anledningen till denna befallning och BÖkte återföra de kringstående till Sans. Men förgäfves. Man svarade mig: Håll mun, om lifvet är er kärtl

»Jag bemödade mig ännu att gifva saken en annan vändning; men Christian, som lät gifva sig en bajonett i stället för sabeln, ryckte häftigt i strecket, hvarmed jag var bunden, och hotade med ögonblicklig exekution om jag icke forhölle mig stilla. Skurkarna stodo med spända gevär rundtomkring och rigtade bajonetterna emot mig. Man släpade den ena personen efter den andra öfver däck och ned i slupen, och jag insåg genast, att samma öde förestod mig. Upprepade försök från min sida att bringa dem på andra tankar hade endast till följd hotelser om att fl hufvudskålen krossad.

»Högbåtsmannen och de öfriga, som skulle gå i slupen, tillätos taga med sig åtskilliga persedlar af tigverk och segel. Derjemte aflemnades en tunna vatten om 28 gallons. Skeppsskrifvaren emottog äfven 7j pund skeppsskorpor, litet vin och romm, jemte en qvadrant och en kompass; men fick, vid äfventyr af lifvets förlust, icke röra vid en karta eller astronomisk bok, eller medtaga det ringaste af mina teckningar och instrumenter.

»Sedan upprorsmännen på detta sätt förpassat till slupen dem de ville blifva qvitt, lät Christian gifva sitt folk en klunk bränvin hvardera. Till min bedröfvelse såg jag nu, att alla försök att få makt med myteriet voro fruktlösa. Underbefälet uppropades i ordning och stöttes med våld ned i slupen, medan jag stod der skild från de öfriga. Christian, väpnad med bajonetten, höll i sin hand det streck, hvarmed jag var fängslad, och de andra stodo bredvid med spända gevär. Jag ropade trotsigt till dem att75

skjuta, men då spände de ned hanen igen. En af dem, vid namn Isaac Martin, tycktes hafva lust att bistå mig; vi meddelade oss med hvarandra, med tillhjelp af ögon-språket, och han vederqvickte mina förtorkade läppar med ett stycke af en pompelmos. Man upptäckte det, då han också genast aflägsnades från min person. Han gick då ned i båten, men blef tvungen att återvända till skeppet. Äfven ett par andra blefvo emot sin vilja qvarhlllna ombord.

»Christian syntes en stund villrådig huruvida han skulle behålla timmermannen eller hans medhjelpare, men

beslöt sig slutligen för den sednare, hvarefter timmermannen fick begifva sig ned i slupen. Det var med svårighet han tilläts att taga sina verktyg med sig.

»Herr Samuel tillvaratog min dagbok, mina ordres, jemte flera vigtiga dokumenter, som borde komma mig val till pass för den händelse jag skulle behöfva med intyg styrka mitt förhållande. Han verkställde detta med stor beslutsamhet, ehuru man med stränghet bevakade hans steg. Han ville derjemte taga med sig ett skeppsur, samt en kista med mina talrika, nnder 15 års segling utarbetade, ritningar och kartor, men man ryckte det ifrån honom under utrop: Drag åt helvete, och var nöjd med hvad du fått 1

»Under hela uppträdet förmärktes mycken oenighet bland de upproriska. Somliga ropade: Jag vågar min salighet på att lcaptm letar sig hem, om man lemnar honom det allra ringaste. Och då timmermannen tog sina redskap med sig, skrek en annan: Färdömme mig, om icke den der bygger ett nytt skepp igen inom en månad! Andra drefvo gack med båtens hjelplösa tillstånd; ty den var djupt lastad och hade allt för litet utrymme för så mycket folk. Hvad Christian beträffar, så såg han ut som om han velat förgöra både sig sjelf och allt omkring sig.

»Jag begärde gevär; men man gaf mig spefullt att förstå, att som jog var god vän med det folk jag ämnade mig till, så behöfdes inga vapen.

»Då Christian fått rapport om, att alla som vederborde voro på ort och ställe, sade han: Kom nu, kapten Bligh! Ert folk befinner sig i slupen, och ni måste göra dem sällskap. Det ringaste motstånd kostar er lifvet. Utan vidare oanständigheter kastades jag nu af en hop beväpnade skurkar ned i farkosten, der man äntligen lossade mina händer.76

Med en lina fördes båten sedan akter om skeppet, och man kastade till oss några fläskstycken jemte fyra sablir. Men de öfriga öfverhopade oss en stund med hån och speglosor, till dess de slutligen öfverlemnade oss åt öppna hafvet

»Aderton personer voro jemte mig i slupen. Ombord stannade Fletcher Christian, kadetterna Peter Haywood, Edward Young och George Stewart m. fl. till ett antal af 23 man, de dugligaste af hela besättningén.

»Enär vinden var mycket svag, rodde vi temligenrsslt åt Tufoa till, som låg ungefar tie mil i nordost om osa. Så länge skeppet var i sigte syntes det segla åt nordvest, troligen i afsigt att leda oss bakom ljuset; ty sedan slupen lagt ut till hafs hörde vi skeppsfolket ideligen ropa: Hurrat till OtaheUi!

»Christian, anföraren för dem, härstammade från en redbar slägt i norra England. Det var nu den tredje resan han gjorde med mig; och hur hjertlöst han än gick till väga, tycktes ändå erinringen om den godhet ban af mig rönt väcka några rörelser af ånger i hans själ. I samma stund som man med våld skuffade mig från skeppet frågade jag honom, om det skulle utgöra vedergällningen för den vänskapsfiilla behandling han erfarit. Det träffade honom djupt, och han svarade med synbar sinnesrörelse: Ja, kapten Bligh — jag känner det — jag har ett helvitt — ett helvete! Hans insigter och duglighet gjorde honom fullkomligt vuxen det uppdrag jag gifvit honom, att kommendera tredje vakten.

»Haywood härstammade likaledes från en aktningsvärd familj i norra England, och var en lika hoppgifvande ung man som Christian. Båda två hade ständigt varit föremål för min synnerliga omvårdnad, och jag hade användt mycken omsorg på deras daning, i hopp om att de i sitt yrte skulle framdeles kunna blifva till gagn för fäderneslandet Young var hos mig rekommenderad. Stewarts föräldrar voro bosatta på Orkneyöama, der man vid skeppet Resolutions återkomst från Söderhafvet år 1780 så förekommande bemött oss, att jag till och med endast derföre skulle med glädje emottagit honom; men han var ntom-dess sjöman och hade alltid ådagalagt ett rättskaffens uppförande.

»Så snart jag erhöll tid till eftertanke kände jag medvetande om uppfylld pligt, som upprättade mitt nedslagna sinne. Några timmar förut var jag i den lyckligast»77

belägenhet i verlden: jag egde ett skepp i det yppersta tillsänd, utrustadt med allt hvad erforderligt var både för tjensten och for vårt välbefinnande; ändamålet med min resa var uppnådt och två tredjedelar af vägen

tillryggalagd; fur det återstående funnos likaledes de ljusaste utsigter.

»Man frågar sig naturligtvis framför allt hvad som kände föranleda ett sådant myteri. Jag kan icke i detta fall uttala annat än en förmodan, att anförarne väntade sig på Otaheiti ett lif af sorglösare beskaffenhet, än i England. Kanske också några kärleksförbindelser kraftigt medverkade. Ty qvinnorna på Otaheiti äro vackra, förekommande vänliga, lifliga i ton och sätt att vara, ömbjertade och tillräckligt intagande för att kunna ingifva både beundran och kärlek. Höfdingarne fästade sig så mycket vid vårt folk, att de uppmuntrade dem till att stanna qvar, ja! till och med lofvade dem stora egorymder. Under dessa och andra dermed sammanhängande förhållanden bpr det icke förvåna, om en hop sjöfolk, af hvilka de flesta egde hvarken huld eller skyld derhemma, läto locka sig att fästa sina bopålar midt i öfverflödet, på en af de fagraste öar i verlden, der de icke behöfde arbeta, och der möjligheterna för ett njut-ningsrikt lif öfverträffa allt hvad man kan föreställa sig. Det värsta likväl en befälhafvare bordt befara var, att en eller annan skulle rymma, hvilket också ofta brukat inträffa i dessa trakter; men icke uppenbart myteri:

»Den tystlåtenhet de upproriska iakttagit öfvergår allt begrepp. Tretton af mina följeslagare hade varit ständigt tillsammans med dem; men lika litet dessa, som någon af Christians, Stewarts, Haywoods och Youngs messkamrater, hade märkt det minsta, som kunde gifva anledning att misstänka en sammansvärjning. Det är således icke underligt, att jag föll ett offer derför, då jag icke anade det ringaste. Om jag haft sjösoldater ombord, skulle kanske en post utanför min dörr hafva förhindrat alltihop; men jag sof alltid för så godt som öppen dorr, på det den vakthafvande officern skulle ega fritt tillträde ifall något föreföll. Hade upproret härrört af verkliga eller inbillade oförrätter, så borde jag hafva förmärkt några tecken till missnöje, hvilka då genast skulle manat mig att vara på min vakt; men det var icke alls fallet. Och jag stod isynnerhet med Christian på den vänskapligaste fot. Han var samma dag inbjnden att äta middag med. mig, och hade om aftonen varit inviterad till mitt bord, men undskyllt sig med någon opasi-78

lighet, öfver hvilken jag var orolig, enär jag icke det minsta trillade på hans heder och oförvitlighet.

»Jag hade nu att öfverväga hvad som till en början var att göra. Mitt första beslut blef, att på Tufoa intaga brödfrukt och vatten. De lifsmedel, som funnos i slupen, utgjordes af 7^ pund skeppsskorpor, 32 marker fläsk, 3 stop romm, 6 flaskor vin och 28 gallons vatten. Derjemte hade man lemnat oss 4 tomma vattenfat.» —

Så långt Bligh. Myteriet egde rum den 29 ApriL Efter oerhörda ansträngningar, efter de förskräckligaste umbäranden, och sedan de på stora vida hafvet tillryggalagt 1200 sjömil i öppen båt, utan att genom sjukdom hafva förlorat en enda man, ankommo Bligh och hans olyckskamrater den 15 Juni till Cupang på ön Timor. »Våra gestalter», säger han, »voro bara benrangel med hud på; alla lemmar voro fulla med sår och skylda af trasor.» Öfver Batavia återvände derefter den djerfva sjömannen till England, dit han anlände den 14 Mars 1790. Strax efter hans hemkomst lät engelska regeringen utrusta fregatten Pandora för en resa till Söderhafvet, i ändamål att uppsöka upprorsmännen. Så snart man på Otaheiti (den 2 Mars 1791) varsnade skeppet, sprungo två män i vattnet, summo det till mötes och bådo på det ifrigaste att blifva tagn» ombord. De igenkändes genast såsom hörande till de sjöröfvare, som bemäktigat sig skeppet Bonnty; och de skyndade sig att lemna kaptenen anvisning på hvar tolf af deras kamrater lågo gömda på ön. På denna underrättelse skickades en del af besättningen i land, för att uppsöka dem. De två förstnämnda, som frivilligt gåfvo sig, hade så mycken likhet med folket på Otaheiti i klädsel, lefnadssätt och isynnerhet stark tatuering, att man i början ansåg dem för infödingar på ön. Det var kadetten Peter Haywood och konstapeln Joseph Coleman, densamme, som emot sin vilja blifvit qvarhållen af anföraren för myteriet, Fletcher Christian. De utskickade matroserna funno brottslingarna på anvisadt ställe. Efter obetydligt motstånd gåfvo sig dessa fångna och fördes ombord. Christian sjelf, med åtta af sina stallbröder, hade tagit ombord en hop unga ota-heitiskor och längesedan afseglat från ön. De kunde icke anträffas. Nyare underrättelser gifva vid handen, att man på ön Pitcairn funnit afkomlingar efter en af dem, Adams. Pandora led skeppsbrott i Endeavours sund; men större delen af besättningen räddades, likasom upprorsmännen, med79

undantag af tre. Röfvareskaran hemfördes till England och befordrades till välförtjent näpst. — Tillägg af

öfvers™.

»Heroer bränvin!» lärer Burke ha sagt (s. 12).

Det påstås, att det var dr Johnson, som på så sätt bragte konjaken till heders. — Man ville truga honom, säger Boswell, att dricka ett glas claret. Han rankade på hufvudet och förklarade: »Det är en dålig vara! — Nej, herre, claret är en dryck för pojkar, och portvin for männer; men den som vill vara hjelte (här log han) skall supa bränvin.» — Boswell, vol. VIII. p. 54. ed. 1835. — Tillägg af öfaers:n.

Ja! der på träd man kunde plocka bröd (s. 17).

Den berömda brödfrukten, hvars utplantering Bligh hade i uppdrag att ombesörja.

Så plöjdes Euxinus af Argo — (». 17).

Årgo, Jasons skepp på hans tåg till Colchis i afsigt att uppsöka det gyllene skinnet. — Tillägg af 6fvers:n.

Hur ljuflig klang ej sången, och hur rik,

På Tubonai----(s. 18).

De tre första afdelningarna äro lånade ftån en verklig sång på Tongaöarna. En öfversättning på prosa meddelas i aMariner's Account of the Tonga Islands». Tubonai tillhör likväl icke denna ögrupp; men var en af dem, till hvilka Christian och hans medbrottslingar togo sin tillflykt. Jag har gjort förändringar och tillägg, men bibehållit så mycket jag kunnat af originalet. —

Öfvers:n anser sig böra nämna, att i Mariners (af John Martin utgifna) högst interessanta arbete förekomma två efterbildningar i obunden och en i bunden stil af ifrågavarande sång. Af de förra har Byron poetiskt omskrifvit egentligen den friare behandlingen. Men Mariner har äfven bifogat en ordagrann öfversättning, som på svenska skulle kunna återgifvas så här:

»Talade vi om Vavau Tua Lien, då qvinnorna sade till oss:

»Vi vilja gånga oss till Licu och se huru solen går ned: lyssna till fåglarnas qvitter och ringdufvans klagan.

»Vi vilja samla blommor vid Matawtos brant: dröja och utskifta forfriskningarna från Licu Oni.80

»Vi vilja bada i hafvet, och skölja oss i Van Aca, och smörja oss med doftande olja: binda blommor och fläta de stänglar vi plockat från Matawto.

»Stående pl stupningen af Ana Mann vilja vi hisnande skåda ned på hafvet långt derinunder.

»Då våra själar deruti fördjupa sig, blåser det stora vädret emot oss från de resliga tuaträden på slätterna inne i landet.

»Vidgar'sig då min själ, seende svallet derinunder förgäfves sträfvande att rycka med sig de klippor fasta.

»Lyckligt är då värt tillstånd emot deras i Mua.

»Då varder afton: låtom oss gå till Mua: hör! der klingar emot mig sångarnes skara. Öfva de en bo-ula, att utföras i natt på Taneas gröna planP

»Låtom oss gå dit.

»Djupt skola vi känna vår förra ställning, då kriget ännu icke sönderslitit vårt land.

»En grufvelig ting är kriget: med snår är laudet sedt: och äro döda jämmerligen många män.

»Äro så våra höfdingar utan hos och hem: och lära icke heller mycket gånga sig allena i månskenet till sin» kärestor.

»Men bort med tanken på huru det i krig skall begå sig, vårt land.

»Fidschis land hafver fört örlig till vårt Tonga land, och då så är, låtom oss göra som de.

»Bort med sorgset mod: vi döda äro kanhända i morgon.

»Låtom oss kläda oss i chi-cula och binda våra höfter med tappa af gnatu: vi vilja ikläda oss hufvudbonaden af uppträdda dschialeblommor och våra halsband af huniblom-inan, för att låta se våra af solen färgade skinn.

»Lyssnen till de församlades bifallstecken.

»Nu är ulan lyktad: de äro utskiftande varorna för vår fest: låtom oss gå i morgon till Mua.

»Icke hänga de efter oss, de unga männen, bedjande om våra blomsterkransar: och derigenom deras söta ord åt oss!

»Icke äro de sköna, våra unga flickor, kommande från Licu: icke äro deras skinn, färgade af solen, att jemföra i doft med branten vid Mataloco och Veibua. Jag åtrår efter att gå till Licu: låtom oss gå, just vi, i morgon!» —

Denna sång sjunges mycket ofta hos dem, eller, rättare sagdt, gifves i ett slags recitatif af båda könen; men81

har hvarken rim eller regelbunden rhytm på Tongaspråket, ehuru några af deras qväden hafva begge delarna. Eget nog, utgöra likväl krig och kärlek sällan föremål för deras poetiska framställningar, hvilka till största delen bestå af naturmålningar och sedelärande betraktelser.

Bolotu, en imaginär ö, nordvest om Tonga, säte för de odödliga gudarna samt aflidna höfdingars och högt uppsatta mäns själar. Tuaträdet, catuarina. Mua, hufvudorten på en ö, der höfdingamag bostäder äro belägna. Licu, baksidan af en ö, vanligen klippig och otillgänglig för canoer. — Tillägg af öfvers.-n.

Och på aitt öckenskepp lik Ismael trotsat Så törst som hetta, och om intet låtsat (s. 26).

»Oeknens skepp», ett österländskt talesätt i stället för kamel eller dromedarie; det karakteriserar ganska lyckligt den förras sega uthållighet och den sednares drifvande gång.

Ty mången som sitt högsta syfte hann

Ser intet högre som han gripa kan,

Hen stiger ntför och af all förmåga

Sin lystnad vederqvicker med det låga (s. 26).

»Lucullus sjelf, af lutter tarflighet,

At stundom stekta rofvor, som man vet.» — Pope.

Hen samma ande, som en Heros var, Den värsta fläck som Roms historia har, En frejdad namnes motsats kanske hunnit Om i en lägre krets han sig befunnit (s. 27).

Konsuln Nero, hvilken företog den ojemförliga marschen som narrade Hannibal och kastade Hasdrubal öfver ända: en bragd så godt som utan motstycke i krigskonstens häfder. Hannibal fick första underrättelsen om att han vändt tillbaka igen genom anblicken af Hasdrubals hufvud, som kastades in i hans tält, och utbrast då med en suck, att »Rom från den stunden skulle blifva verldens beherrskarinna.» Utan denna seger skulle Neros kejserliga namne aldrig bestigit en thron. Hen den enas skändlighet har ställt den andras ära i skngggan. Hvem tänker vid namnet »Nero» på konsuln? — Hen så är det här i verlden 1

Hin barndoms kärlek gick igen; med Ida Såg loch-na-gar at öfver Troja vida (i. 31).

682

Som mycket ung, så der omkring Stta 5r, ock efter ett anfall af skarlakansfeber i Aberdeen, blef jag pH läkarnas inrådan skickad till Högländerna. Jag kom der att tillbringa ett par somrar, och från denna tidpunkt härleder sig min kärlek för bergstrakter. Aldrig kan jag förgäta det intryck jag några år derefter erfor i England af 11 al vem-åsarna , den enda stymmelse tiM berg, om än i smått, son jag då på länge hade sett. Efter min återkomst till Cheltenham stod jag hvar afton och stirrade på dem i solnedgången, i en stämning, som icke låter sig beskrifvas. Det kan synas barnsligt; men jag vår också icke mer än tretton år, och så var det nnder ferierna på köpet.

Till helgsmål ringde lundens näktergal, Som sjöng farväl till rosen i sin dal (s. 34).

Den välbekanta sägnen om kärleken emellan näktergalei och rosen behöfver bara antydas: den är numera likaså kind af en vesterländsk läsare som af en österländning.

Och hafvet hördes knappast högre brusa An man & höra i en snäcka susa (s. 36).

Om läsaren behagar lyfta en snäcka från spiselksrmen och hålla den för örat, så kan han få en föreställning om hvad jag här-ville uttrycka.

Och mannen var? — Jag vill ej disputera, Men sjögast eller filosof, endera (s. 38).

Hobbes, fadren till Lockes filosofi, och andras äfven, var en gammal inbiten rökare och lade aldrig pipan ifrån sig.

Fantastiskt utstyrd, som en sjöman., Bär Han sysselsatt med sina upptåg är Och likasom ur djupet promenerar Den stund ett fartyg linien passerar Och allt hvad saturnalier han vet Få däcket öfvar i Neptuns karet (s. 39).

Denna grofkorniga men lustiga ceremoni rid passerandet af linien är så ofta och så lyckligt beskrifvit, att dti endast behöfver antydas.

-–— — »Bra, kamrat,»

Sa' Ben, »det kan gå i en sjösoldat!» (s. it).

»Det kan gå i en sjösoldat, men inte duger det för matroser»— är ett gammalt ordstäf* och e» af de fi qvtr*83

lefvorna (åtminstone på skämt) efter det gamla grollet mellan dessa raska bussar.

Men hvad förmådde med sitt nakna spjut

Och med ain klubba Herkules till slut

Mot krutets svartkonst, som hans styrka brutit

Förr än han sina senor hade knutit,

Och lönligt som en farsot gräft en grift

För hjeltemod och mandom och bedrift P (s. 45). -

När Archidamus, konung i Sparta och son till Ageri-laus, såg en maschin som slungade stenar och spjut, utropade han, att »det var tapperhetens gra6). Samma uttryck tillskrifves någon riddare vid första användningen af krutet; men den ursprungliga anekdoten läses hos Plutarchus.

Men Neuha visade på grottan bara, Dit hafvet ensamt bildade den klara Fortalen utan lås och rigel på (s. 59).

Denna grotta (som icke är diktad) finnes beskrifven i nionde kapitlet af »Mariners berättelse om Tongaöarna*. Jag har begagnat mig af den poetiska friheten att förflytta den till Tubonai, den sista ö der några tydligare spår förekomma efter Christian och hans följeslagare. —

Öfvers:n vill låta Mariner tala:

»Få vestra kusten af Hungaön är en egen grotta, som till och med vid lågt vatten har sin ingång några fot nnder hafsytan, och för hvars upptäckt man har att tacka en ung höfding, som dykte efter en sköldpadda. För att A ett begrepp om dess beskaffenhet, bör man föreställa sig en urhålkad klippa af mer än sextie fots höjd öfver vattenytan. Till denna urhålkning har man bara en enda ingång, och den på sidan af klippan, några fot under vattnet, som har sitt tillträde dit, så att följaktligen grottans bas utgöres af sjelfva hafvet. Finow och hans vänner fingo en eftermiddag det infallet att dricka cava i grottan. Mariner var icke närvarande då förslaget framställdes, men kom en stund derefter till stranden, och fick se den ena unga höfdingen efter den andra hoppa i hafvet, utan att komma upp igen. Förnndrad frågade han den sista, som just stod i begrepp att göra samma resa, hvad de hade för sigP »Kom med», sade denne, »så skall jag föra er dit ni aldrig varit förr, och der Finow och hans

och matabilier nu äro församlades Mariner, som antog det vara den rygtbara grotta ban fornt hört talas om, gjorde sig utan vidare omständigheter i ordning att följa sin vägvisare. Denne hoppade i vattnet, och Mariner efter honom. Vägledd af det sken, som Återkastades från den andres hälar, kom Mariner till öppningen på klippas, samm åtta eller nie fot framåt, och befann.sig då inne i grottan. Knappt hade han kommit upp till vattenytan igen förrän han verkligen hörde rösterna af kungen och hans vänner. Med ledning af vägvisaren klättrade han upp på ett utsprång och satte sig ned. Ljuset, som letade sig väg ditin, återkastades från botten och lät föremålen temligen tydligt framträda när man varit derinne bortåt fem minuter; åtminstone kunde han, vägledd af rösterna, urskilja Finow och det öfriga sällskapet, som hade satt sig allihop. Men då det i alla fall tycktes behöfvas en bättre belysning-, samm Mariner ut igen, hemtade sin pistol, lade fängkrut på, virade en hop gnatu tätt omkring den ock insvepte alltihop i ett pisangblad; en tjenare fick hemta en fackla på samma sätt. Så utrustad, återvände han till grottan så skyndsamt som möjligt, rnllade upp gnatun, som till stor del var fullkomligt torr, skjöt eld på des och tände på facklan. Platsen vardt nu temligen upplyst, kanske för första gången. Den syntes (gissningsvis) ha en bredd af fyrtie fot, men delade sig på ena sidan itvi trängre rum. Taket bestod af de märkvärdigaste droppstensbildningar, som vid hastigt påseende liknade göthisla hvalfbågar och ornamenter i en gammal kyrka. Efler att hafva undersökt platsen, drack man cava och förnötte tiden med samtal om hvarjehanda. Bland annat omtalade en gammal matabul, att grottan blifvit upptäckt af ea ung höfding, som under vattnet jagade en sköldpadda; och gubben bifogade en interessant berättelse om det bruk denne sedermera gjorde af sin tillfälliga npptäckt. Omständigheterna dervid voro följande.

»Det var i fordna tider en herrskare öfver Vsv»n> gom svåra förtryckte sitt folk. När det på sistone IM alldeles olidligt, böljade en af höfdingarna tänka på uppresning, och beslöt att befria sina landsmän från ett n förhatligt ok, eller sjelf gå under på försöket. Han förråddes likval af en bland sina egna anhängare; och tyrannen, som blifvit nnderrättad om hans afsigt, lät ögonblickligen taga honom i förvar. Han dömdes att dränkas ute93

i hafvet; hvarjemte hans familj och alla hans anhöriga skulle dräpas, så att ingen af hans ätt skulle varda vid lif. En af hans döttrar, en intagande flicka, som från barndomen varit utsedd till brnd åt cn höfding af hög Tang, skulle också fallit offer för den skoningslösa hämna-Ten, om hon icke blifvit föremål för de ridderliga ansträngningarna af en annan ung höfding, som någon tid förut liade upptäckt Hungagrottan: en hemlighet, som han sorgfälligt bevarat inom sig, i afsigt att begagna stället som tillflyktsort ifall han skulle misslyckas i det resningsförsök lian sjelf hade i sigte. Han hade länge suckat för den -vackra flickan, men aldrig vågat förtro henne sitt hjertas ljufva, rörelser, eftersom han visste henne vara trolofvad med en höfding, förnämligare och mäktigare än han. Men nu nalkades det grufliga ögonblick, då hon skulle uppoffras af en man, som han ansåg för sin dödligaste fiende. Det var ingen tid att förlora. Han flög till hennes bostad, underrättade henne med ett par ord om tyrannens beslut, åtog sig att rädda henne, om hon ville förtro sig åt hans heder, och stod der andtruten, med det ömmaste uttryck i sina ögon, afvaktande hennes svar. Men hennes hand låg snart sluten i hans. Aftonens skuggor gynnade deras flykt; skog och snår och lund öppnade henne sina gömslen, till dess älskaren hunnit skaffa en liten cano till en afsides plats på kusten. De gingo skyndsamt ombord; och ute på den mjuka böljan berättade ban henne upptäckten af grottan, som skulle tjena henne till fristad till dess en lägen-het yppade sig att föra henne till Fidschiöarna. Hon hade blindt anförtrott sin personliga säkerhet åt hans omtanke och lemnade villigt sitt bifall till hvilken plan som helst Bom lofvade en möjlighet att undkomma. Hennes hjerta var fullt af tacksamhet, kärlek och förtroende. Snart voro de framme vid klippan; han hoppade i vattnet, och hon följde efter, enligt lemnad anvisning. Uppkomna i grottan, hvilade de ut från faror och ansträngningar, och intogo några förfriskningar, som han ditfört för egen räkning, litet anande den lycka, som var honom förbehållen. För att undgå misstankar återvände han till Vavau bittida dageu derpå, men vände samma dag igen till den plats, som inneslöt allt hvad han hade kärt i verlden. Han förde då med sig mattor att ligga på, den finaste gnatu till ombyte af beklädnad, lifsmedel af bästa slag, sandelträd, olja, cocoanötter, och allt som kunde bidraga till lindring i hennes8 ff'

belägenhet. Sjelf höll han henne sällskap så mycket klokheten tillät, men alltid på väl afpassade tider, så att

nyfikna 6gon ingenting skulle upptäcka. Han förde sin älskogs talan med den eldigaste vältalighet, mer än tillräcklig att vinna hennes varmaste tycke. Hon hade jn hans raska och hög-8inta ansträngningar att tacka för sitt lif, ett lif, som han räddat med äfventyr af sitt eget. Också blef det en glädje, då han från hennes egna läppar hörde bekännelsen om att hon redan länge betraktat honom med blida ögon, fastän en känsla af pligt förmått henne att undertrycka sin växande ömhet, ända till dess slägtens sista tunga missöde, jemte omständigheterna vid hennes flykt, hade åternpplifvat alla de känslor hon velat dölja, men nu odelade egnade en man, som så rättvisligen egde anspråk på hennes ömhet. Hare lyckliga de voro i sin ensliga tillflyktsort! Förtryckaren» makt nådde dem icke nu längre. Skilda från verlden ock dess vedervärdigheter, i trygghet för alla de skickelsedigra vexlingar, som uppspira från högheten, grymheten och äregirigheten, voro de endast sig sjelfva underdåniga, och kände sig oändligt belåtna med detta enkla styrelsesätt Men ehnrn denna fristad utgjorde en borgen för deras trygghet, värdet ändå något de saknade. De fingo icke ntan afbrott njuta af hvarandras sällskap; det var nödvändigt för deras säkerhet, att han ofta var frånvarande, stundom under en längre tid, för att derigenom undgå efterspaningar. Derföre längtade den unga höfdingen efter ett gynnsamt tillfälle att Ö ledsaga henne till lyckligare nejder, der hans lågande inbillning förespeglade honom utvägar att kunna bereda henne all slags njutning och beqvämlighet. Det dröjde icke heller länge innan han kom i tillfälle att utan fara återskänka henne åt det kära dagsljuset. Han underrättade sina underordnade höfdingar och matabuler om sin afsigt att fara till Fidschiöarna, och önskade få dem med sig, jemte deras hustrur och qvinliga tjenstehjon; men inskärpte hos dem, att på intet vilkor upptäcka bestämmelseorten för de sistnämnda, på det de icke obetänksamt skulle kunna sqvallra ur skolan och derigenom bereda hinder för afresan. En stor cano var snart i ordning, och alla nödiga mått och steg tagna. Då de stodo i begrepp att afsegla, sporde de honom, om han icke ville taga en hustrn från Tonga med sig. Han svarade nej; hustru skulle han sannolikt finna under vägen. De ansågo detta för skämt, mon sade ingenting, af vördnad för honom. Så lade de ut till sjoa, sedau de fått alle man87

ombord. 1)1 de nalkades Hnngaknsten, gaf han dem anvisning att styra till en viss punkt. De lade sig på hans tillsägelse tätt intill klippan, hvarefter han reste sig upp och bad dem bida en stund medan han nr sjön hemtade sin brud. Utan att afvakta vidare frågor, sprang han i vattnet från den sidan af canoen, som låg ytterst från klippan, samm under farkosten och styrde kosan in i den helgedom, som så väl förvarat hans dyrbaraste klenod. Alla menniskor ombord blefvo utomordentligt öfverraskade af detta sällsamma uppförande, öch man började befara att han förlorat förståndet. När de efter en stunds förlopp ieke sågo honom komma upp igen, blefvo de i högsta grad oroliga för hans säkerhet, och misstänkte, att han blifvit gripen af en haj. Medan de i den yttersta bestörtning öfverlade om hvad som vore att göra — antingen dyka efter honom, eller vänta, som han befallt, helst han kanske bara simmat ett stycke omkring och kommit upp i någon fördjupning af klippan, för att göra dem en öfverraskning — ökades deras förvåning öfver all beskrifning, då de sågo honom komma npp till vattenytan och stiga i canoen med en vacker qvinna. I början togo de henne för en gudinna; och deras häpnad blef ingalunda mindre, då de i henne igenkände en person, som de fuilt och fast trodde vara aflifvad i det allmänna blodbad, som öfvergått hennes slägt. De ansågo detta för hennes vålnad. Men huru förvandlades icke deras undran i det innerligaste deltagande, då den unga höfdingen berättade dem upptäckten af grottan och alla omständigheterna vid hennes flykt 1 De anlände välbehållna till en af Fidschiöarna och uppehöllo sig der hos en af höfdingarna under två års tid; men då underrättelse derefter inlopp om att tyrannen på Vavau aflidit, vände den nnga höfdingen och hans hustru tillbaka till sin ö igen, der de sedan lefde. länge i ostörd lycka och ro.»

Det osannolikaste af denna romantiska berättelse är, att flickan skulle under två eller tre månaders tid uppehållit sig i grottan. För att pröfya möjligheten deraf, undersökte Mariner platsen på alla hållv men fann ingen öppning. Om än historien är sann, så kan flickan ändå icke ha varit innestängd mer än fjerdedelen af nyssnämnda tid; ty der fanns icke luft för en person under en längre tidrymd. Emellertid förtäljes händelsen såsom en sannfärdig berättelse, och ej som ett diktadt äfventyr.88

Mariner, vol 1. p. 216—22.?. ed. 1827. — TUlägg af Sfvert.n.

Skepp, chor och rösten — allt var efterapadt Och gångar hade dunklet också skapat (s. 61).

Det här synes kanske för detaljeradt i jemförelse med de allmänna konturer (i Mariners berättelse), från hvilka beskrifningen är hemtad. Men fi menniskor torde ha rest utan att ha sett någonting deråt — på land åtminstone. För att icke erinra om Ellora, vill jag endast påminna om Mungo Parks sista reseanteckningar, der han säger sig ha sett en klippa, eller ett berg, så fullkomligt liknande en göthisk kathedral, att han endast genom den noggrannaste undersökning kunde öfvertyga sig om att det var ett verk af naturen.

Der Abélard ur tjugeårig dvala, När Heloisa sänktes i det smala Beredda brudhvalf, räckte ut sin arm Att krama hennes aska till sin barm (s. 64).

Legenden förmäler, att när Heloisas döda lekamen nedsänktes i den graf, der Abélard legat begrafven i tjuge år, denne öppnade sina armar for att emottaga henne.

Och slet, då ingen kula återstod, En knapp nr tröjan och i pipan lade (s. 69).

I Thibaults arbete om Fredrik n i Preussen förekommer en egen berättelse om en ung fransman och hans käresta — begge, som det vill synas, af börd. Han tog värfning, och deserterade efteråt till Schweidnitz; men gjordes efter ett förtvifladt motstånd till fånge. Sårad, som han var, och nära att gripas af en officer, sträckte han denne till marken med ett skott, som var laddadt med en knapp ur hans uniform. Han ställdes för krigsrätt, der åtskilliga omständigheter förekommo, som väckte hans domares synnerliga deltagande. Dessa önskade komma nnder-fnnd med hans verkliga lefnadsställning, den han äfven erbjöd sig att upptäcka, med vilkor likväl, att han finge skrifva till kungen personligen. Detta vägrades; och Fredrik blef utom sig af förtrytelse," vare sig af gäckad nyfikenhet eller af någon annan orsak, då han erfor att man afslagit delinqventens begäran.Af Kyrons Poetiska Berättelser har utkommit:

l:a h. Mazeppa..........24 sk. b:ko.

2:a h. Belägringen af Korinth . . 24 » »

3.e h. Fången på Chillon ....16» »

4:e h. Parisina ....10 » »

5:e h. Beppo ....16 » »

6:e h. Giaurn...........24 » »

7:e h. Bruden från Abydos.... 24 » »

8:e h. Ön ....2 i » »

Hvarje häfte kan köpas särskilt. Häftena 9—10, innehållande Korsåren och Lara (som afsluta samlingen), skola följa. Stockholm i Juli 185 6.